

FUNDACIÓ SOLIDARITAT UB
1996 - 2016

20 anys *de*
compromís
amb la pau i
els drets humans

Memòria
d'activitats
2016

ÍNDEX

FUNDACIÓ SOLIDARITAT UB.....	2
PORTAL PAULA D'EDUCACIÓ PER LA CIUTADANIA GLOBAL.....	6
Portal Paula.....	7
Premi de Recerca per a la Pau.....	7
Investigació formativa per la Ciutadania Global.....	8
La Investigació Científica. Oportunitat d'educació en ciutadania global.....	11
El conflicte de Síria en la recerca de batxillerat.....	15
Interdependents, corresponsables.....	16
Taller de còmic pels drets humans i la ciutadania global.....	16
Projecte Prometeus.....	18
LA PROMOCIÓ I DEFENSA DELS DRETS HUMANS, LA CULTURA DE PAU I LA MEMÒRIA DEMOCRÀTICA.....	21
Programa UB de suport a les persones refugiades i provinents de zones conflicte.....	21
Projecte Mare Nostrum.....	22
Curs preparatori d'accés a la universitat adreçat a estudiants refugiats i provinents de zones en conflicte.....	22
Projectes europeus inHERE i RESCUE.....	24
Altres Accions.....	25
Observatori Europeu de Memòries (EUROM).....	26
LA COOPERACIÓ I FORMACIÓ UNIVERSITÀRIA PER AL DESENVOLUPAMENT.....	40
Defender a quien defiende.....	40
Formació en Cooperació i desenvolupament.....	40
Serveis d'assessorament i suport tècnic a actors en cooperació.....	41
ACCIÓ SOCIAL I VOLUNTARIAT.....	42
Definició i Objectius.....	42
Positivitzant la interculturalitat entre els joves del Besòs-Barcelonès Nord.....	42
Activitats 2016.....	45

FUNDACIÓ SOLIDARITAT UB

Vint anys de compromís amb la pau i els drets humans

El 2016 la Fundació Solidaritat de la Universitat de Barcelona ha celebrat els seus 20 anys d'existència. Es va crear el 1996 amb l'objectiu de promoure iniciatives de solidaritat de tot tipus des de la comunitat universitària, centrat el seu àmbit d'actuació en els temes de voluntariat i cooperació internacional. En aquests vint anys la Fundació ha crescut a un ritme vertiginós i ha diversificat l'àmbit d'actuació amb nombrosos projectes, avançant, cada cop més, cap a actuacions en educació per a la pau i la ciutadania global, projectes d'inserció social i contra l'exclusió aquí, memòria democràtica i promoció de la cultura de la pau i els drets humans, i finalment, suport a persones refugiades.

La Fundació Solidaritat UB ha estat present per donar resposta a alguns dels conflictes internacionals més importants dels darrers anys. Destaca el treball de recerca i cooperació realitzat a

Colòmbia, on la participació de l'entitat, a través de l'Institut d'Estudis Interculturals —creat en col·laboració amb la Pontifícia Universitat Javeriana de Cali (Colòmbia)—, en el marc de les negociacions de pau, va facilitar la participació de representants de víctimes del conflicte en les converses de l'Havana.

D'altra banda, més recentment, el setembre del 2015, es va engegar el programa UB de suport a les persones refugiades i provinents de zones en conflicte.

També ha estat intensiva l'actuació en l'àmbit local. En aquests vint anys, la Fundació ha acumulat un bagatge de molta activitat feta que dóna credibilitat i que fa que es rebin encàrrecs d'administracions per fer assessoraments, avaluacions i engegar projectes. Així, en l'àmbit de l'acció social, dins l'Àrea Metropolitana de Barcelona s'ha col·laborat amb diverses entitats per a la inserció social i laboral de persones pertanyents a col·lectius en risc d'exclusió o en situació d'especial dificultat, i s'han posat en marxa projectes d'hortos socials i urbans.

El 29 de setembre vam voler commemorar aquesta efemèride en un acte que va tenir lloc a l'Edifici Històric de la Universitat de Barcelona

20 anys de compromís amb la pau i els drets humans

En aquest acte membres de la comunitat universitària i altres professionals que han treballat o col·laborat amb l'entitat van debatre sobre tres realitats internacionals que han marcat el compromís de la Fundació amb la pau i els drets humans: les guerres dels Balcans, el conflicte de Colòmbia i les crisis de les persones refugiades provinents de països com Síria, l'Iraq, Palestina o el Sudan. A partir d'aquests temes, els participants van reflexionar sobre el compromís de la Universitat i

la feina feta per la Fundació al llarg de la seva trajectòria.

La jornada va estar inaugurada pel rector Dídac Ramírez, acompanyat pel president en funcions del Consell Social de la Universitat, Joan Corominas, i l'exdirector de l'Oficina de Relacions Internacionals de la UB, Carles Martí.

Posteriorment van tenir lloc tres taules rodones: la primera, amb el títol **«Les guerres dels Balcans: el que pensàvem que mai més tornaria a passar a Europa»**, a càrrec de Manel Vila, ex gerent del Districte XI - Sarajevo de l'Ajuntament de Barcelona; Pere Vilanova, professor de Ciències Polítiques de la UB, i Dolors Camats, exresponsable del projecte de reconstrucció de la Universitat de Pristina (Kosovo) de la Xarxa Vives d'Universitats.

«Colòmbia, els conflictes eterns: els que pensàvem que mai tindrien solució» és el títol de la segona taula rodona, que es va fer i en què van participar Manuel Ramiro Muñoz, director de l'Institut d'Estudis Interculturals de la Pontifícia Universitat Javeriana de Cali (Colòmbia), i David Bondia, professor de Dret Internacional Públic de la UB i president de l'Institut de Drets Humans de Catalunya.

La darrera taula rodona, va estar dedicada a la crisi dels refugiats **“Síria, Iraq, Palestina, Afganistan, Iemen, Sudan... la crisi “dels refugiats”** amb les intervencions de Carles Campuzano, president de l’Associació Catalana de Suport i Ajuda al Refugiat (ACSAR); Eva Granados, excoordinadora de l’Observatori Solidaritat de la Fundació Solidaritat UB, i Cati Jerez, coordinadora del programa de suport a estudiants refugiats de la UB.

Finalment la cloenda va anar a càrrec del vicerector d’Estudiants l’any 1996, Miquel Martínez; l’actual vicerectora d’Administració i Organització, Carme Panchón, i el director de la Fundació Solidaritat UB, Xavier López.

L’excoordinadora de l’Observatori Solidaritat de la Fundació Solidaritat UB davant la impossibilitat d’assistir a l’acte va voler ser present dedicant unes paraules, prèviament enregistrades, felicitant a la Fundació Solidaritat UB per la seva trajectòria de compromís amb els Drets Humans.

Els grans eixos de treball de la Fundació Solidaritat són:

Educació per a la Pau i la Ciutadania Global

La promoció i defensa dels Drets Humans, la Cultura de Pau i la Memòria Democràtica

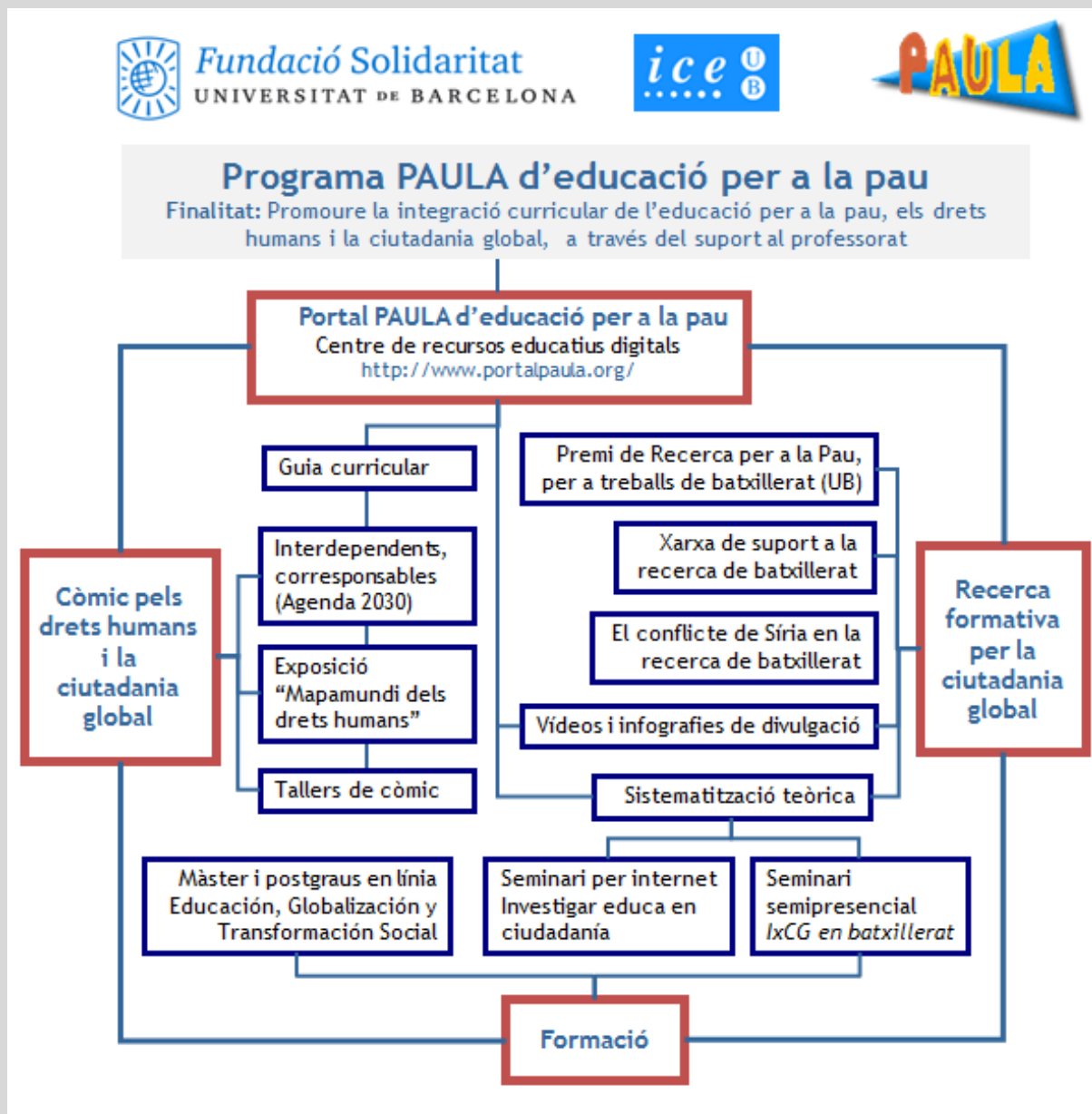
La cooperació i formació universitària per al desenvolupament

L'acció social i el voluntariat

PROGRAMA PAULA D'EDUCACIÓ PER LA CIUTADANIA GLOBAL

En col·laboració amb l'Institut de Ciències de l'Educació, la Fundació Solidaritat UB desenvolupa el programa PAULA adreçat a promoure la integració curricular de l'educació en drets humans i ciutadania global, a través del suport a mestres i professorat de les diferents etapes educatives.

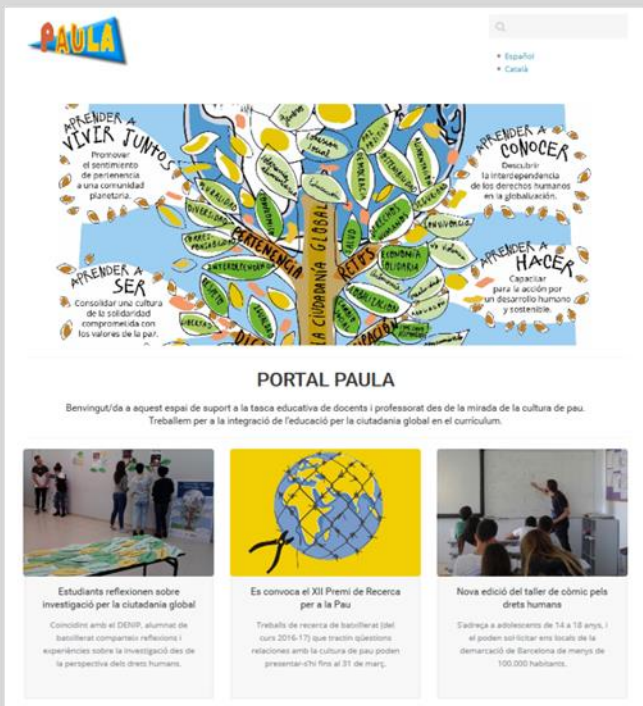
Amb aquesta finalitat, des del 2005 s'edita el portal PAULA, on el professorat poden trobar recursos didàctics especialitzats en cultura de la pau disponibles íntegrament per internet. El programa integra també d'altres iniciatives adreçades a posar en relleu les possibilitats del currículum reglat per a l'educació per a la pau, com ara el Premi de Recerca per a la Pau de la Universitat de Barcelona per a treballs de batxillerat, activitats de formació permanent del professorat o la xarxa de suport a la recerca de batxillerat.

Portal PAULA

Actualment, el portal PAULA inclou **més de 500 recursos didàctics** adients per desenvolupar l'educació per a la pau des de les programacions d'Infantil, Primària, ESO, Batxillerat, Universitat i Educació de Persones Adultes.

A banda de l'apartat de recursos didàctics, el portal inclou una **guia curricular** (que analitza el potencial de la legislació educativa per a l'educació en drets humans), així com **propostes educatives per a l'aula**. Igualment, el web disposa d'un apartat propi per al projecte **Investigació formativa per la ciutadania global**, que recopila recursos i materials per a la tutoria de projectes de recerca, i d'una vintena de **guies temàtiques** amb enllaços a fonts d'informació per a projectes d'educació en drets humans i ciutadania global.

PORTAL PAULA

Benvingut/da a aquest espai de suport a la tasca educativa de docents i professorat des de la mirada de la cultura de pau. Treballem per a la integració de l'educació per la ciutadania global en el currículum.

Estudiantes reflexionan sobre investigación por la ciudadanía global
Convidamos al DENIP, alumnat de batxillerat compartim reflexions i experiències sobre la investigació des de la perspectiva dels drets humans.

Es convoca el XII Premi de Recerca per a la Pau
Treball de recerca de batxillerat (del curs 2016-17) que tractin qüestions relacionades amb la cultura de pau poden presentar-cho fins al 31 de març.

Nova edició del taller de còmic pels drets humans
Tindrà a adolescents de 14 a 18 anys, i el podem sol·licitar als locals de la democràcia de Barcelona de més de 100.000 habitants.

<http://www.portalpaula.org/>

Premi de Recerca per a la Pau

El 6 de juny de 2016 va tenir lloc l'acte de lliurament de l'onzena edició del Premi de Recerca per a la Pau, que anualment convoca la Universitat de Barcelona, a través de l'Institut de Ciències de l'Educació (ICE) i la Fundació Solidaritat UB. El premi s'adreça a estudiants de batxillerat i **guardona treballs de recerca que tractin alguna qüestió relacionada amb la cultura de la pau**, entesa com a sistema social que permet el desenvolupament ple de les persones i l'eradicació de la violència en totes les seves formes.

El Premi el resol un jurat format íntegrament per professorat titular de la Universitat de Barcelona. Les persones membres del jurat provenen de disciplines d'especialització diverses, ja que la cultura de pau implica totes les branques del saber. Enguany hem comptat amb la col·laboració de David Bondia (Dret), Maria Trinidad Bretones (Sociologia), José María Gutiérrez (Química), Irene Maestro (Ciències Econòmiques), Mariano Marzo (Geologia), Carme Panchon (Pedagogia) i Jaume Saura (Dret).

Aquesta edició s'hi van presentar 71 treballs, elaborats per 81 estudiants de batxillerat de 53 centres educatius de 26 municipis d'arreu de Catalunya.

El jurat va atorgar el premi al treball **La cultura de la violació** de Neus Sáez, de l'Institut Les Vinyes de Santa Coloma de Gramenet, que analitza i denuncia la simbologia de la violació present en algunes de les cançons més escoltades durant l'estiu de 2015.

Pel fet de ser una recerca procedent de Santa Coloma de Gramenet, aquest treball **també va guanyar el Premi Joan Gomis**, que l'**Ajuntament de Santa Coloma** atorga segons criteri del jurat del Premi Recerca per a la Pau.

D'altra banda, **en conveni amb el Consell Comarcal del Garraf**, el guardó especial d'aquesta comarca va ser pel treball *Anem per Vilanova amb cadira de*

rodes de Marc Cuenca, de l'Institut Manuel de Cabanyes de Vilanova i la Geltrú.

Així mateix, el jurat va concedir **mencions especials** als treballs *Problemes del col·lectiu LGTB a Barcelona*, d'Hypatia Pétriz, del Col·legi Claret de Barcelona, i *The Nuremberg Trials*, de Miquel Vázquez, de l'Escola La Miranda de Sant Just Desvern.

El rector de la Universitat de Barcelona, Dídac Ramírez, va presidir l'acte. També hi van intervenir la vicerectora d'Administració i Organització, Carme Panchón; el director de la Fundació Solidaritat UB, Xavier López; la cap de la secció d'Infantil, Primària i Secundària i de programes de Ciències de l'ICE, Carme Albaladejo; el director de Justícia Global i Cooperació Internacional de l'Ajuntament de Barcelona, David Llistar; la cap de l'àrea d'Incidència i Educació de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, Helena Vicente, i l'alcaldeessa de Santa Coloma de Gramenet, Núria Parlon. Per part del Consell Comarcal del Garraf, hi va participar la tècnica Joana Galindo.

Igualment, des del programa PAULA vam participar en els **actes de lliurament dels dos premis especials**, el 21 de juny a la seu del Consell

Comarcal del Garraf i el 12 de juliol a l'Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet.

Investigació formativa per la ciutadania global

El treball de recerca de batxillerat té un gran potencial didàctic per (mentre es desenvolupa la competència en recerca) **incidir en una competència ciutadana coherent amb la cultura de pau**, que contribueixi a la protecció i defensa dels drets humans.

Per això, coordinem **diversos projectes de suport a la recerca de batxillerat** que volen donar resposta a dues necessitats:

- La necessitat d'assessorament (metodològic i de contingut) per part dels **centres**.
- La necessitat de suport per part de les **ONG** per atendre les consultes de l'alumnat.

Alhora, els projectes responen a les oportunitats educatives que presenta la recerca de Secundària:

- L'oportunitat de **reforçar les iniciatives de solidaritat dels municipis** i les seves ONG, a través de la recerca realitzada per l'alumnat de Secundària.
- L'oportunitat de potenciar **l'educació per la ciutadania global en la programació de Secundària**, a través de la recerca de l'alumnat.
- L'oportunitat d'**integrar l'educació per la ciutadania global en els estudis universitaris**, a través de l'assessorament per part d'estudiants d'universitat a l'alumnat de Secundària i les trobades d'intercanvi entre estudiants.

Dins d'aquesta línia de treball, duem a terme dues iniciatives en consorci amb la Fundació Món-3 i el finançament de l'Agència Espanyola de Cooperació Internacional al Desenvolupament (AECID).

Educació pel Desenvolupament basada en investigació i avaluació formativa

Es tracta d'un projecte adreçat a la **sistematització teòrica i d'experiències d'educació per la ciutadania global basada en la investigació**.

L'any 2015 va realitzar-se un primer curs d'àmbit estatal, orientat a l'aprofundiment teòric sobre aquest enfocament de la investigació a l'aula, en col·laboració amb el Seminari d'Educació en Valors de l'Institut de Ciències de l'Educació.

De l'1 de febrer al 30 d'abril de 2016 s'ha realitzat el **seminari en línia *Investigar educa en ciutadania* (30 hores)**, per sistematitzar experiències didàctiques de professorat compromès amb l'educació per la ciutadania global que han introduït la indagació a l'aula. Aquestes experiències s'han recollit en un document disponible al Dipòsit Digital de la UB.

<http://diposit.ub.edu/dspace/handle/2445/104163>

Les conclusions d'ambdós seminaris s'han comunicat el 27 de juny a la **trobada d'intercanvi *Investigació per la ciutadania global***, a l'Edifici de Sants de la UB, en què una trentena de docents de secundària i universitat, estudiants de batxillerat i tècnics d'ONG i de l'administració pública han compartit visions i experiències sobre la recerca com a estratègia d'educació en drets humans i ciutadania global.

Xarxes d'Investigació per la Ciutadania Global

Amb aquest projecte es vol **divulgar la investigació científica com estratègia didàctica per la ciutadania global**. La comunicació en xarxes socials permet, d'una banda, nodrir els aspectes didàctics de l'educació per la ciutadania global i, d'altra, divulgar la contribució de la recerca científica a la protecció i defensa dels drets humans.

Amb aquests objectius, l'estratègia de xarxes socials del projecte se centra en la interacció permanent amb la comunitat educativa, **la curació de continguts sobre investigació per la ciutadania global i la producció d'audiovisuals i infografies d'aquesta temàtica** que siguin pràctics i atractius per al professorat.

	/recercapau
	@recercapau
	Grup "Educación para la paz y la ciudadanía global"
	+PortalPaulaOrgRecercaPau
	recercapau
	/PortalPaulaOrgRecercaPau

Durant el 2016, s'han editat dos audiovisuals i dues infografies sobre educació per la ciutadania global, que s'afegeixen al vídeo i infografia editats en 2015.

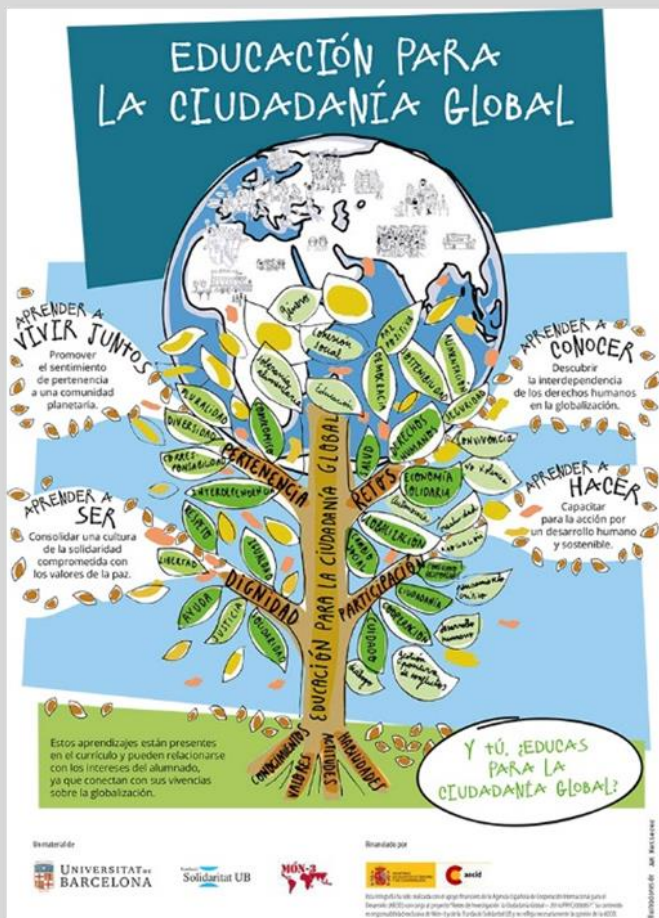
Vídeo 1. Educación para la Ciudadanía Global
<https://www.youtube.com/watch?v=poC1fSzV0H8>

Vídeo 2. La investigación: oportunidad de educación para la ciudadanía global
<https://www.youtube.com/watch?v=l1dhbmZ28wc>

Vídeo 3. Técnicas de investigación: Creatividad para la ciudadanía global
<https://www.youtube.com/watch?v=EH1cESKRrsE>

LA INVESTIGACIÓN CIENTÍFICA

OPORTUNIDAD DE EDUCACIÓN EN CIUDADANÍA GLOBAL

La investigación científica sobre problemáticas del entorno permite visibilizar la multitud de iniciativas que día a día trabajan en el mundo a favor de la protección y la defensa de los derechos humanos.

CUESTIONAR

La investigación parte de inquietudes del alumnado frente a una situación de su entorno, en el que existen todo tipo de manifestaciones de la globalización. ¿Qué está sucediendo? ¿Por qué? ¿Cómo se podría mejorar? La pregunta de investigación concreta este inconformismo en un proyecto realizable.

CONOCER

La perspectiva de derechos humanos pone de relieve la dimensión social de la ciencia. Durante la investigación bibliográfica se reconocen las instituciones públicas responsables de la protección de un determinado derecho, así como la influencia de organismos e iniciativas internacionales en la política local; la aportación de los centros de investigación a la mejora social; la incidencia de los movimientos sociales y las ONG en la denuncia de la problemática y el planteamiento de alternativas... El análisis busca identificar las causas de violencias directas, estructurales o culturales, y fundamentar alternativas que contribuyan a su erradicación.

RESPECTAR

La investigación científica conlleva criterios éticos basados en el respeto a la dignidad humana, que obligan a repensar la propia identidad, los valores interiorizados y la relación con la alteridad: otras personas, otros colectivos, otras culturas... La recogida de datos es una oportunidad para el reconocimiento de la pluralidad, la aceptación de la diversidad, el desarrollo de la empatía...

ACTUAR

La comunicación de la investigación permite poner el conocimiento generado al servicio de las entidades y colectivos que trabajan en la protección y defensa de un determinado derecho. Desde el inicio, el proyecto de investigación puede responder a necesidades y demandas de estas entidades y colectivos: diagnósticos, evaluaciones, experimentación de materiales, diseño de aplicaciones, documentación de alternativas... Los proyectos de investigación-acción participativa enfatizan este potencial de la investigación formativa.

OBJETIVO

MARCO TEÓRICO

DISEÑO METODOLÓGICO

RECOGIDA DE DATOS

ANÁLISIS DE DATOS

CONCLUSIONES

Y TÚ.
¿INVESTIGAS
PARA LA
CIUDADANÍA
GLOBAL?

Un material de

Producció
Solidaritat UB

Financiado por

Esta infografía ha sido realizada con el apoyo financiero de la Agencia Española de Cooperación Internacional para el Desarrollo (AECID) con cargo al proyecto "Redes de Investigación en Ciudadanía Global - 2014/PRIC/000857". Su contenido es responsabilidad exclusiva de MÓN-3 y de la Fundació Solidaritat UB y no refleja necesariamente la opinión de la AECID.

En el mateix àmbit de la investigació com a estratègia d'educació en ciutadania global, desenvolupem altres projectes de suport a la recerca de batxillerat que es realitzen en col·laboració amb diverses administracions locals.

Barcelona

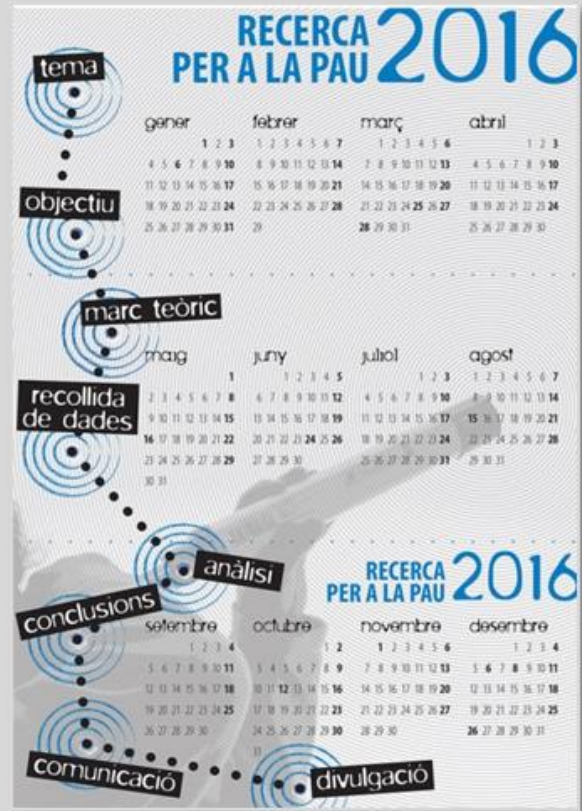
La Direcció de Serveis de Solidaritat i Cooperació Internacional de l'Ajuntament de Barcelona i la Fundació Solidaritat UB impulsen una **xarxa d'educació per la ciutadania global** entre la Universitat de Barcelona, els centres de Secundària i les ONG de la ciutat.

Suport a la recerca per la ciutadania global en els estudis de batxillerat

Donem **suport a la recerca** que desenvolupen els alumnes de Secundària de la ciutat, posant en relleu la vinculació de les seves inquietuds i interessos de recerca amb la protecció i defensa dels drets humans, així com la dimensió global dels fenòmens.

Ahora, promovem les connexions de la recerca amb entitats i iniciatives de la ciutat, especialment aquelles a què l'Ajuntament dóna suport a través de la convocatòria **Barcelona Solidària**.

Durant el 2016, hem donat suport a **21 instituts públics** dels seixanta que imparteixen batxillerat en la ciutat. En total, s'han realitzat **40 tallers de recerca** en els que han participat **978 alumnes de batxillerat**. Un 59% d'aquests alumnes han mostrat interès en rebre assessorament per desenvolupar el seu treball amb una perspectiva de drets humans i **257 alumnes d'instituts públics** han participat en trobades d'assessorament i **48 treballs de recerca de batxillerat** han estat assessorats al llarg de tot el procés, des de la fase inicial de concreció de l'objectiu fins a la comunicació de la recerca. A més, s'han realitzat sessions puntuals d'assessorament amb estudiants procedents de **centres concertats**.

L'assessorament de l'alumnat requereix la coordinació amb l'institut i, especialment, amb el professorat responsable de la tutoria de cada treball. Així, s'han realitzat 21 reunions de coordinació en instituts de la ciutat, en les que han participat **85 docents** de les diferents modalitats del batxillerat.

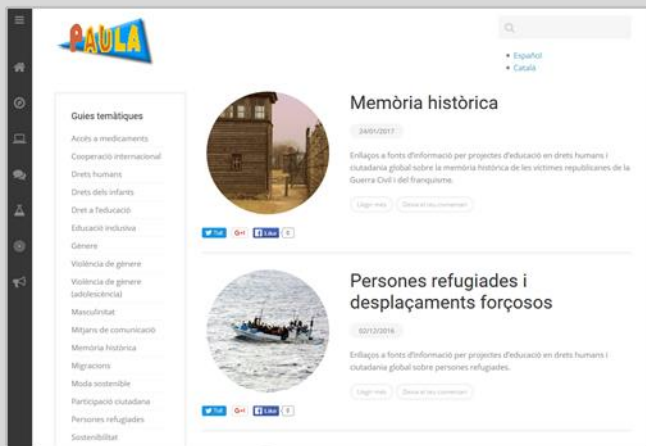
Divulgació de propostes de recerca sobre justícia global

Editem un espai web per la divulgació de propostes de recerca per la justícia global, específicament adreçat a l'alumnat.

<http://recercapau.ub.edu/>

En el Portal PAULA, professorat i estudiants disposen de guies a fonts d'informació pel desenvolupament de recerques en l'àmbit de la justícia global, que faciliten el desenvolupament d'aquestes propostes.

Per la divulgació de la recerca en justícia global s'ha editat un full divulgatiu que es distribueix en els

tallers de recerca i s'envia als instituts públics a inicis de curs, per tal d'incentivar la realització de treballs de recerca pels drets humans.

Una exposició complementa la divulgació d'aquest enfocament de la recerca en els instituts de la ciutat.

Formació del professorat de secundària

Paral·lelament a l'assessorament de l'alumnat, hem desenvolupat dos seminaris adreçat al professorat de secundària responsable de la tutoria d'aquests treballs.

Aquestes formacions se centren en la tutoria i avaluació formativa de la recerca de batxillerat, mostrant l'enfoc de drets humans com un facilitador de la recerca i destacant com els continguts de ciutadania global emergeix durant el procés de recerca.

Les formacions s'han realitzat en modalitat de seminari semi presencial i han estat certificades per l'**Institut de Ciències de l'Educació**.

El primer **seminari d'Investigació per la ciutadania global en batxillerat**, de 20 hores de durada, es desenvolupa de gener a juny de 2016 i es centra en les primeres etapes de la investigació: elecció del tema, concreció de l'objectiu i confecció del marc teòric. En aquest seminari participen **32 docents d'11 instituts públics** de Barcelona i **3 centres concertats**, a més de professorat d'altres 4 instituts de l'Àrea Metropolitana.

D'octubre a gener de 2017, es desenvolupa una segona edició del **seminari d'Investigació per la ciutadania global en batxillerat**, de 40 hores de durada, per abordar la segona part de la investigació: des del disseny metodològic a la comunicació i transferència. En aquest segon

seminari, s'ha emfatitzat la dimensió ètica i social inherent a la recerca científica, així com la necessitat d'integrar l'avaluació formativa en la tutoria a partir de criteris i indicadors d'aprenentatge. N'han participat **23 docents d'11 centres de batxillerat**.

Elaboració de criteris d'avaluació de la investigació formativa per la ciutadania global

Els resultats d'aquests seminaris s'estan recollint en un document de pròxima publicació en el Dipòsit Digital de la UB. En el document s'exposen els plantejaments bàsics d'aquest enfocament de la recerca, materials de suport a la tutoria del treball de batxillerat, així com els criteris i indicadors d'avaluació formativa durant la tutoria.

Educació per la ciutadania global en la Universitat de Barcelona

Dins la Universitat de Barcelona, hem comptat amb la col·laboració de:

- EU Sant Joan de Déu
- Facultat de Dret: programa Dret al Dret.
- Facultat d'Educació: Oficina d'ApS i màster Entorns Digitals
- Facultat d'Història: màster Història del Món Contemporani i Món Actual
- La UB divulga
- Observatori Europeu de Memòries
- Servei d'Atenció a l'Estudiant: Futurs UB
- Unitat d'Igualtat de la UB

En fases determinades de la recerca, s'ha facilitat el contacte d'aquests alumnes amb personal docent i investigador de la Universitat de Barcelona, així com ONG especialitzades en el seu àmbit de recerca.

A més, les recerques de batxillerat poden generar recursos i continguts d'interès per la comunitat universitària, que contribueixin a promoure l'educació per la ciutadania global en la Universitat de Barcelona. En aquest sentit, es promouen activitats de divulgació de les recerques en les facultats universitàries, oferint espais d'intercanvi

amb alumnat universitari o bé en exposicions programades en la **Tardor Solidària de la UB**.

Comunicació i transferència de les recerques

A partir de treballs de recerca assessorats en el marc del programa, s'ha editat una exposició sobre la guerra a Síria i la crisi humanitària de les persones refugiades, a partir d'investigacions elaborades per estudiants de batxillerat, i també propostes d'estudi en aquest camp.

L'exposició s'ha inaugurat durant la **Setmana d'Accions Educatives pel Dret a Migrar** (desembre 2016) promoguda per la Xarxa educativa Obrim Fronteres. Al llarg de 2017, es podrà veure a diferents centres educatius de la ciutat de Barcelona, així com algunes facultats de la UB.

Àrea Metropolitana de Barcelona

S'ha mantingut el contacte i col·laboració amb **5 instituts públics de l'Àrea Metropolitana**, participants en un projecte ja finalitzat desenvolupat en conveni amb l'Àrea Metropolitana de Barcelona i les següents institucions:

- **Ajuntament de Molins de Rei**
- **Ajuntament de Montcada i Reixac**
- **Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat**
- **Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet**

En aquests instituts, durant el 2016, s'han realitzat **9 tallers de recerca** en els que han participat prop de **250 estudiants**, dels que més de la meitat han sol·licitat participar en una primera trobada d'assessorament. La col·laboració amb aquests instituts s'ha centrat en l'assessorament d'alguns treballs de recerca, complementada amb la formació del professorat tutor de la recerca.

El conflicte de Síria en la recerca de batxillerat

A finals de 2016, amb el suport de l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament, hem iniciat un projecte de suport a **treballs de recerca de batxillerat d'arreu de Catalunya** que abordinen el conflicte de Síria i els desplaçaments forçosos que ha provocat.

Es pretén generar un grup de recerca entre aquests estudiants, que enriqueixi la seva formació a través de l'intercanvi de reflexions i experiències, així com promoure la seva interrelació amb el teixit social compromès amb la crisi de persones refugiades.

Per això, s'han editat propostes de recerca específiques sobre el conflicte, s'ha editat una guia de recursos per aquests treballs i s'està reforçant la comunicació de recerques prèviament assessorades pel programa.

Interdependents, corresponsables

També a finals d'any, s'ha iniciat aquest projecte adreçat a promoure el coneixement dels **Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS)** i el seu potencial educatiu per l'educació en drets humans i ciutadania global. Es planteja l'edició de propostes per l'aula al voltant dels, que facilitin la programació de projectes d'aprenentatge per part del professorat, integrades en les matèries d'E.S.O. i batxillerat. Un taller adreçat a l'alumnat junt amb la instal·lació de l'exposició **Mapamundi dels drets humans**, editada amb un finançament previ de la Diputació, donarà suport a les activitats que desenvolupi el professorat.

Finalment, els treballs de l'alumnat es publicaran en un **mapamundi interactiu** que mostrarà les seves vivències dels reptes globals de l'Agenda 2030, la interdependència dels objectius i la nostra coresponsabilitat en el seu assoliment.

Taller de còmic pels drets humans i la ciutadania global

Durant el 2016, s'ha continuat programant el taller de còmic, en el marc de projectes d'educació pel desenvolupament d'àmbit municipal.

Tot aprenent el llenguatge del còmic i les seves tècniques d'elaboració, **el taller permet a infants i joves apropar-se tant a la realitat quotidiana de**

països del sud com a problemàtiques properes derivades de les desigualtats. Es tracta d'una activitat de sensibilització de 4 hores de durada, que s'insereix fàcilment en la programació educativa, ja que reforça continguts curriculars de diverses àrees i matèries.

Primària	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Educació per a la ciutadania. ✓ Coneixement del medi. ✓ Educació artística. ✓ Llengües.
ESO	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Educació per a la ciutadania i drets humans. Educació ètico-cívica. ✓ Ciències socials. ✓ Educació visual i plàstica. ✓ Llengües
Batxillerat	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ciències per al món contemporani. ✓ Filosofia i ciutadania. ✓ Història del món contemporani. ✓ Dibuix artístic. ✓ Tècniques d'expressió gràfico-plàstica.

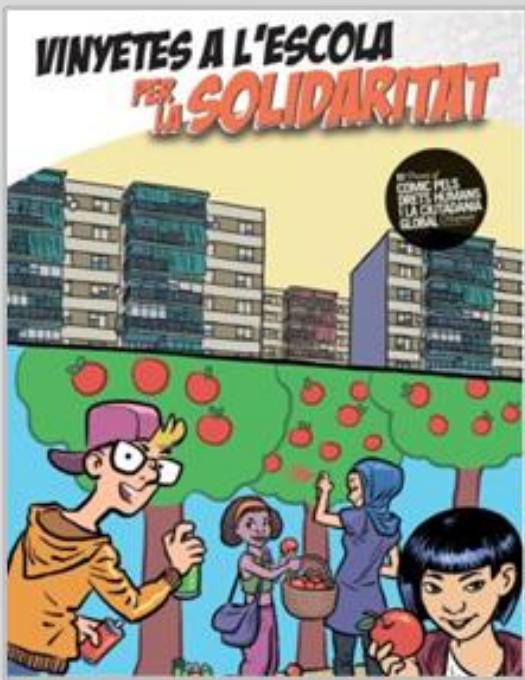
El projecte s'ha presentat, el 9 de març, a la **Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona** en el context de la IV Jornada conjunta entre els graus d'Educació Social i Pedagogia en matèria d'acció socioeducativa per a la inclusió social.

Ajuntament de Manresa

S'han realitzat 4 tallers en centres de Secundària de la ciutat, coordinats per la Casa Flors Sirera. Es tracta del sisè any consecutiu que els centres educatius programen aquesta activitat, en el marc d'assignatures d'ESO i batxillerat.

Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat

S'ha completat la tercera edició del projecte Còmic pels Drets Humans i la Ciutadania Global. Les historietes guardonades l'1 de desembre de 2015 al III Premi de Còmic pels Drets Humans i la Ciutadania Global (cloenda de la tercera edició dels tallers) s'han reunit a la publicació "Vinyetes a l'escola per la solidaritat", que s'ha presentat el 30 de novembre de 2016 a la Biblioteca Tecla Sala de L'Hospitalet de Llobregat.

Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat

S'han programat 4 tallers de còmic en l'**Aula Sant Feliu**, centre d'educació de persones adultes d'aquest municipi. Aquests tallers s'han integrat en el Pla de Sensibilització del municipi.

Ajuntament de Santa Margarida de Montbuí

L'Ajuntament ha programat 3 tallers de còmic en l'**Institut de Montbuí**, adreçats a l'alumnat de segon cicle d'E.S.O.

Santa Coloma de Gramenet

En el marc del projecte *Positivitzant la interculturalitat*, s'han realitzat 5 tallers de còmic en l'**Institut Numància**, adreçats als grups de 2n d'E.S.O. i un grup d'ensenyament especial de 4t d'E.S.O.

Màster i postgraus en Educació, Globalització i Transformació Social

www.ub.edu/educaglob

En el marc del programa PAULA, la Fundació Solidaritat UB i l'Institut de Ciències de l'Educació, amb la col·laboració de la Fundació Món-3, han convocat la tercera edició del màster en *Educació, globalització i transformació social*, títol propi de la Universitat de Barcelona que s'imparteix en modalitat en línia des del curs 2012-2013 i que integra tres títols de postgrau que poden cursar-se independentment:

- **Introducció a l'educació i el desenvolupament en un món globalitzat**
- **Estratègies educatives per a la ciutadania global**
- **Recursos, materials i projectes d'educació pel desenvolupament**

El Màster pretén oferir eines conceptuals i metodològiques a professionals de l'educació de

diferents nivells, àmbits i escenaris de dedicació. En concret, la formació orienta la seva acció al professorat d'educació Primària i Secundària, a educadors i educadores d'entitats socials i ONG, a personal tècnic i de suport de l'administració educativa, així com a totes aquelles persones que vulguin ampliar els seus coneixements en aquest camp.

PAULA en xifres...

- ✓ 16 tallers de còmic pels drets humans.
- ✓ 49 tallers de recerca per a la pau.
- ✓ 67 treballs de recerca assessorats.
- ✓ 28 centres de Secundària participants.
- ✓ 9 municipis on hem realitzat activitats.
- ✓ 8 administracions locals col·laboradores.
- ✓ Més de 1.500 estudiants de Secundària participants en les activitats de l'àrea.
- ✓ Més de 100 docents de secundària participants en formacions.
- ✓ 53 centres de batxillerat participants en el Premi de Recerca per la Pau.
- ✓ 15 estudiants de màster o postgrau.

Consorti d'Educació de Barcelona i l'Institut Municipal de Barcelona.

La Fundació Solidaritat UB ha participat en les reunions del Grup Motor, per delegació de la Universitat de Barcelona, junt amb representants de la Universitat Autònoma de Barcelona i la Universitat Pompeu Fabra. Entre d'altres, s'ha donat a conèixer els recursos que la Universitat de Barcelona disposa actualment per un projecte d'aquest tipus, i s'ha iniciat la participació del Programa Política Social i Accés a la Universitat (PSAU) de la Facultat d'Educació en el projecte.

Aquesta col·laboració ha contribuït a que, en 2016, 5 estudiants del Raval hagin accedit a estudis de Grau de la Universitat de Barcelona i s'han iniciat contactes amb aquestes facultats per coordinar el seguiment i orientació d'aquestes persones.

Projecte Prometeus

Aquest projecte té per finalitat promoure que el màxim nombre de joves del Raval accedeixin i completin estudis universitaris. Per això, es planteja:

- Accions de motivació i suport durant l'educació secundària
- Accés a beques
- Acompanyament i suport durant l'etapa de secundària

El projecte ha estat promogut per dues entitats del Raval, El Periódico El Raval i l'Associació Educativa Integral del Raval, i compta amb la participació dels dos instituts públics del barri –INS Milà i Fontanals, i INS Miquel Tarradell-, el Districte de Ciutat Vella, el

Educació per al Desenvolupament: EpD

Títol del Projecte	Cost total	Subvenció rebuda	Data d'inici	Data de finalització	Finançadors	Entitats col·laboradores, socis, universitats implicades, etc.
"Recerca per a la ciutadania global: Programa de suport al treball de batxillerat"	106.000,00 €	53.000,00 €	01/01/16	31/12/16	Ajunt. de Barcelona	Instituts de Barcelona i Àrea Metropolitana
Interdependents, Corresponsables	25.000,00 €	18.000,00 €	01/12/16	30/11/17	Diputació BCN	Instituts de Barcelona i Àrea Metropolitana
Taller de Còmic pels drets humans	10.640,00 €	8.470,00 €	15/12/16	31/07/2017	Diputació BCN	Instituts de Barcelona i Àrea Metropolitana
La Universitat al Carrer: intervenció social a través del Còmic		1.000,00 €				
Recerca pel desenvolupament sostenible global	15.340,00 €	8.900,00 €	01/12/16	30/04/2017	AMB 16	Aj.Viladecans
"Sant Feliu pel desenvolupament sostenible global",	25.450,00 €	16.700,00 €	01/12/16	30/09/17	AMB 16	Aj.Sant Feliu
Educación para el desarrollo basada en investigación y evaluación formativa: marco teórico y sistematización de experiencias	56.603,19 €	50.000 €	01/04/14	30/03/16	AECID 13	ICE. Fundació Món-3. 100 docents de tot l'estat.
Redes de investigación para la ciudadanía global	127.100,00 €	79.700 €	20/03/15	19/03/17	AECID 14	Fundació Món-3
Positivitzant la interculturalitat entre els joves a l'Eix del Besòs-Barcelonès Nord	92.500,00 €	72.600,00 €	01/12/15	30/11/16	Obra Social "La Caixa"	Aj. de Badalona, Districte de Nou Barris, Aj. De Sta. Coloma de Gramenet, Aj. De Sant Adrià del Besòs, Assoc. La Rotllana, Fundació Formació i Treball i Empresa Sistemes Mediambientals

Instituts públics participants en activitats de suport a la recerca

Barcelona:

- EA La Industrial
- INS Escola del Treball
- INS Fort Pius
- INS Poeta Maragall
- INS Joan Coromines
- INS Lluís Vives
- INS Montjuïc
- IE Costa i Llobera
- INS Josep Serrat i Bonastre
- INS Montserrat
- INS Joan Brossa
- IE Oriol Martorell
- INS Flos i Calcat
- INS La Guineueta
- INS Manuel Carrasco i Formiguera
- INS Sant Andreu
- INS L'Alzina
- INS Juan Manuel Zafra
- INS Vila de Gràcia
- INS Joan Fuster
- INS Barri Besòs

Altres municipis:

- INS El Cairat (Esparreguera)
- INS Bernat El Ferrer (Molins de Rei)
- INS Olorda (Sant Feliu de Llobregat)
- INS La Ribera (Montcada i Reixac)

- INS Numància (Santa Coloma de Gramenet)
- INS Les Vinyes (Santa Coloma de Gramenet)

Col·laboracions UB

- EU d'Infermeria Sant Joan de Déu
- Facultat de Dret: Dret al Dret.
- Facultat d'Educació: Oficina d'ApS i màster Entorns Digitals
- Facultat d'Història: màster Història del Món Contemporani i Món Actual
- Institut de Ciències de l'Educació
- La UB divulga
- Observatori Europeu de Memòries
- Servei d'Atenció a l'Estudiant: Futurs UB
- Unitat d'Igualtat de la UB

Administracions públiques

- Ajuntament de Barcelona
- Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat
- Ajuntament de Manresa
- Ajuntament de Molins de Rei
- Ajuntament de Montcada i Reixac
- Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat
- Ajuntament de Santa Coloma de Gramenet
- Ajuntament de Santa Margarida de Montbuí
- Consell Comarcal del Garraf

Amb el suport de:

- Direcció de Relacions Internacionals, de la Diputació de Barcelona
- Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament
- Agencia Española de Cooperación Internacional al Desarrollo (AECID)

PROMOCIÓ I DEFENSA DELS DRETS HUMANS, LA CULTURA DE PAU I LA MEMÒRIA DEMOCRÀTICA

Programa UB de suport a les persones refugiades i provinents de zones en conflicte¹

El Programa de suport a les persones refugiades i provinents de zones en conflicte de la UB es va posar en marxa el setembre del 2015, i va ser presentat públicament pel Rector Dr. Ramírez en roda de premsa el dia 17 del mateix mes. El passat 20 de juny de 2016, amb motiu del Dia Mundial de les Persones Refugiades, es va fer un primer balanç d'aquest programa, coordinat per la Fundació Solidaritat UB.

Durant els primers nou mesos, el programa havia rebut 64 sol·licituds de suport (un 71 % d'homes i un 29 % de dones). Del total de casos atesos, un 22 % se centraven en l'accés a la formació universitària (graus, postgraus o màsters); un 17 % corresponien a l'accés a la formació d'idiomes, i un altre 17 % eren persones candidates a fer el curs preparatori d'accés a la universitat organitzat per la Fundació Solidaritat UB (que inclou una branca de coneixements científicotècnics, una altra d'idiomes i diversitat cultural, i una tercera de drets humans i resolució de conflictes). La resta de sol·licituds rebudes pel programa (un 44 %) continuen en tràmit, a l'espera de documentació acadèmica o legal, o s'han derivat cap a d'altres recursos d'atenció a aquestes persones.

El conjunt de casos que han arribat a la Universitat de Barcelona ho han fet tant a través d'entitats especialitzades en l'atenció a persones refugiades com d'entitats socials i de persones a títol individual. Els països de procedència de la majoria de sol·licitants són: Síria (75 %), l'Afganistan (9 %) la Federació Russa (8 %), i Egipte, Kènia, el Marroc i l'Iraq (2 % de cada país).

El programa de suport a les persones refugiades de la Universitat de Barcelona desenvolupa la responsabilitat social de la universitat, que, en el context d'un món globalitzat, té el ferm compromís de contribuir amb els seus recursos, instal·lacions i coneixements a la construcció d'una societat pacífica i justa sobre la base de la cooperació i la solidaritat.

Amb aquest objectiu, els dos principals àmbits d'actuació del programa de suport han estat fins ara la resposta humanitària en les primeres fases de l'acollida, i la resposta acadèmica. En concret, tres pisos de l'edifici que gestiona la Fundació Solidaritat UB, a Torre Baró, s'han posat a disposició de les entitats reconegudes oficialment per a l'acollida de persones refugiades, mitjançant sengles convenis amb ACCEM i CCAR (Comissió Catalana d'Ajuda al Refugiat). En total són 18 places d'allotjament. A banda d'això, la UB ha reservat 15 places en els seus col·legis majors per a acollir estudiants refugiats. En la vessant acadèmica, el Consell Social de la UB ha aprovat l'exempció del pagament de les matrícules als estudiants acollits a aquest programa.

El programa ha generat també projectes específics: el projecte "Mare Nostrum", el curs d'extensió universitària de "Transició als estudis de grau i formació en drets humans", el projecte "InHere" i el projecte "Rescue".

¹ Parlem de persones refugiades i provinents de zones en conflicte perquè, malgrat totes les persones a les que donem suport –com els estudiants que participen en el curs de transició als estudis de grau- responen a la definició de refugiat que fa l'ACNUR –Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats-, jurídicament no totes són demandants d'asil o han estat reconegudes pel govern espanyol com a refugiats.

Projecte Mare Nostrum

En la línia del programa de suport, i en relació amb el món local, la Fundació Solidaritat UB ha engegat l'abril del 2016 el projecte Mare Nostrum. Solidaritat local, diàleg i construcció plural de la pau des de l'exili, d'un any de durada, que té com a objectiu contribuir a incorporar la visió multidimensional de les persones refugiades en les entitats locals com a actors que legitimen el dret a la pau i a construir-la.

El projecte inclou tres àmbits d'actuació: la formació de formadors, adreçada a entitats locals de base i també a l'administració pública local; l'anàlisi i divulgació del conflicte a través de l'Observatori Solidaritat i d'una exposició fotogràfica, i l'elaboració d'una guia de bones pràctiques sobre el paper del món local en els processos de construcció de la pau i reconstrucció post-conflicte.

Mare Nostrum té el suport de l'Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat i el finançament del Fons Català de Cooperació al Desenvolupament, en el marc de la convocatòria de subvencions del 2015 per a projectes de sensibilització i d'educació per al desenvolupament dins de la campanya de suport a l'acollida de població refugiada en trànsit a Europa víctima dels conflictes armats a la Mediterrània.

En el marc d'aquest projecte es va exposar a la facultat de Geografia i Història l'Exposició Shameful Island (Fotografies de Raül Clemente i Xavi Herrero)

Curs preparatori d'accés a la universitat adreçat a estudiants refugiats i provinents de zones en conflicte

El curs és un itinerari formatiu preparatori per a l'accés a la universitat. L'alumnat està format per quinze persones —onze homes i quatre dones— d'edats compreses majoritàriament entre 18 i 24 anys, procedents de diferents indrets de Síria i, en un cas, d'Afganistan. L'objectiu és facilitar-los el trànsit des de l'ensenyament secundari fins als estudis universitaris de grau, com a única possibilitat per a aquestes persones de continuar la seva trajectòria acadèmica. La iniciativa, pionera a l'Estat espanyol, té el suport de l'Ajuntament de Barcelona. La idea d'organitzar aquest curs va sorgir arran del coneixement de l'existència d'un nombre important de joves sirians que, en acabar els estudis secundaris, en raó de la seva edat, corrien el risc de ser reclutats per l'exèrcit sirianà o alguna de les milícies actives en la guerra civil, i tenien en la continuació d'estudis a l'estranger la única sortida per a esquivar la implicació en el conflicte.

La formació, que es durà a terme en diferents facultats de la Universitat, s'allargarà fins al juny del 2017. El curs, de 300 hores, que té caràcter oficial com a curs d'extensió universitària, consta de tres parts: una primera d'aprenentatge intensiu de català i castellà alhora; una segona d'anivellament de coneixements dels alumnes amb els del batxillerat que es cursa a l'Estat espanyol, i una tercera de formació en drets humans i resolució de conflictes. El curs està dirigit per David Bondia, professor de Dret Internacional Públic de la Universitat de Barcelona i president de l'Institut de Drets Humans de Catalunya. Els Serveis Lingüístics i l'Àrea de Formació Complementària de la UB s'encarreguen d'impartir, respectivament, les parts corresponents a la formació en llengües i la d'anivellament de coneixements.

Imatge de la reunió d'acollida als estudiants nous amb la vicerectora d'Administració i Organització de la UB, Carme Panchón, i altres responsables i col·laboradors del programa.

Els 15 estudiants són de procedències diverses, gairebé per meitats són cristians i musulmans, tot i que aquesta circumstància no ha tingut cap rellevància en les relacions entre ells ni en la seva integració a la vida quotidiana a Barcelona. Dels quinze estudiants, dos procedeixen de camps de refugiats a Grècia –un d'ells és l'únic afganès-, tres feia pocs mesos que estaven a Turquia, un altre estava al Líban i la resta, nou, han vingut directament de Síria. Provenen de les ciutats o regions de Damasc, Homs, Alep, Daraa i Tartus.

Tots ells han estat seleccionats en base a demandes formulades per organitzacions humanitàries, de defensa dels Drets Humans, universitàries, etc., com la Mitja Lluna Roja, l'Observatori sirià dels Drets Humans, seccions locals de Càrites, etc., que han acreditat les seves circumstàncies personals. Les situacions que han viscut són diverses, de major o menor perill directe per a la seva integritat però, en tots els casos, s'ajusten a la definició de refugiat que en fa l'ACNUR.

En dos casos, els nois procedents de camps de Grècia, són demandants d'asil. En els altres casos, tenen un visat d'estudis. Deu d'aquests visats d'estudis han estat expedits per l'Ambaixada

espanyola a Beirut, quina ambaixadora, prèvies gestions del mateix Ajuntament de Barcelona i de la Fundació Solidaritat UB, ha donat totes les facilitats per a lliurar-los.

El curs està cofinançat per la Universitat de Barcelona, que aporta l'allotjament i manutenció dels estudiants en col·legis majors, l'Ajuntament de Barcelona, que financia les despeses de professorat i complementàries, i la Fundació Solidaritat UB, que assumeix les despeses de coordinació i una part de les despeses d'estada dels estudiants.

L'alcaldesa de Barcelona, Ada Colau, i la vicerectora d'Administració i Organització de la Universitat de Barcelona, Carme Panchón, van signar un conveni de col·laboració per posar en marxa aquest curs de preparació als estudis de grau adreçat a persones provinents de zones en conflicte.

Moment de l'acte de signatura.

El conveni l'han signat l'alcaldeessa de Barcelona, Ada Colau, i la vicerectora d'Administració i Organització de la Universitat de Barcelona, Carme Panchón.

Justament, és aquest projecte, pel seu caràcter original i proactiu, el que situa la UB al capdavant de les universitats catalanes i espanyoles pel que fa a les polítiques d'acollida a persones refugiades. I també la situa entre les universitats europees capdavanteres en l'aplicació d'aquestes polítiques d'acollida.

Projectes europeus inHERE i RESCUE per facilitar l'accés a l'educació superior de les persones refugiades

La Universitat de Barcelona, a través de la Fundació Solidaritat UB, és una de les institucions europees

sòcies del projecte Higher Education Supporting Refugees in Europe (inHERE), iniciat els dies 26 i 27 de setembre a Roma, que té com a objectiu principal facilitar la integració i l'accés a les universitats europees de les persones refugiades.

Només en el darrer any, han arribat a Europa més d'un milió de persones refugiades, desplaçades i altres migrants. Moltes d'aquestes persones són estudiants, investigadors o personal universitari que, a l'hora d'intentar reprendre l'activitat que desenvolupaven al país d'origen, s'enfronten a obstacles i necessitats específiques.

Més enllà del suport financer, es poden trobar amb manca d'informació, d'assessorament i d'orientació sensible a la seva realitat. També tenen dificultats perquè se'ls reconeixin els crèdits i les qualificacions sense documents o els manquen cursos intensius d'idiomes amb finalitats acadèmiques. Per tal de respondre millor a aquestes i altres necessitats, el projecte inHERE facilitarà la formació del personal i l'intercanvi de bones pràctiques en institucions europees d'educació superior.

En el marc del projecte, la Universitat de Barcelona –en concret, la Fundació Solidaritat- liderarà l'acció Living Lab, que pretén afavorir el coneixement, l'intercanvi, l'aprofundiment i l'avaluació d'iniciatives, activitats i projectes adreçats a promoure l'accés a l'ensenyament superior d'estudiants refugiats. Entre altres iniciatives, s'avaluaran les diverses activitats que duu a terme la Universitat de Barcelona en aquest àmbit i, especialment, el Programa de suport a les persones refugiades i provinents de zones de conflicte, que coordina la Fundació Solidaritat UB.

En conjunt, les iniciatives que formaran part del Living Lab són les que ha seleccionat l'eina d'identificació de bones pràctiques Refugees Welcome Map, de l'Associació Europea d'Universitats (EUA), que ja ha recollit més de 200 iniciatives de 31 països. A partir de les bones pràctiques identificades i dels resultats del Living Lab, es farà una guia adreçada al personal universitari, que coordinarà la Universitat de la Sapienza de Roma, i també s'elaborarà un conjunt de recomanacions, que liderarà Campus France.

El projecte inHERE, de dos anys de durada, està cofinançat per la Unió Europea, a través de l'Acció clau sobre associacions estratègiques del programa Erasmus+, i coordinat per la Unió d'Universitats de la Mediterrània (UNIMED). A més de la Universitat de Barcelona i la UNIMED, els socis del projecte inclouen l'EUA, la Universitat de la Sapienza de Roma i el Campus France. L'Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats (ACNUR) n'és membre associat.

La Universitat de Barcelona, també a través de la Fundació Solidaritat, participa en un altre projecte europeu, amb l'acrònim de RESCUE, que s'iniciarà el gener de 2017. Aquest projecte, també coordinat per UNIMED, compta com a socis amb universitats jordanes, libaneses i turques, a les quals es posaran en marxa unes unitats de suport a estudiants refugiats provinents de Síria, per tal de facilitar-los, en origen, la informació sobre quines universitats europees poden acollir-los per a prosseguir els estudis universitaris, en funció de la disciplina acadèmica, la capacitat d'acollida, allotjament, etc.

Val a dir que, com a conseqüència de la relació establerta per al tema de l'acollida de refugiats amb la Universitat de Bologna, estem treballant actualment amb aquesta universitat italiana i d'altres del Sud d'Europa per a posar en marxa un master centrat específicament en la qüestió de les polítiques migratòries i d'acollida.

Altres accions

La Fundació Solidaritat UB forma part de l'Espai Social de Barcelona ciutat-refugi, promogut per l'Ajuntament de Barcelona.

La UB, a través de la Fundació Solidaritat, també coordina la Comissió de Cooperació de la Xarxa Vives d'Universitats, centrada actualment en la posada en marxa d'un projecte coordinat entre totes les universitats de la xarxa sobre la qüestió dels refugiats.

Igualment, també participa en el grup de treball de solidaritat de la Comissió de Responsabilitat Social de la ACUP, grup que també s'està centrant actualment en la qüestió dels refugiats.

Observatori Europeu de Memòries (EUROM)

Definició i objectius

L'Observatori Europeu de Memòries (EUROM) és el resultat d'un projecte iniciat per la FSUB l'any 2012 amb el suport i cofinançament de la Comissió Europea. El projecte inicial ha evolucionat, amb les aportacions rebudes de tots els socis i col·laboradors, i s'ha consolidat com un instrument per a l'anàlisi i la reflexió de les polítiques de memòria que es desenvolupen a Europa i a d'altres continents. Avui compta amb 41 socis de 16 països diferents.

Europa té una pluralitat de memòries que donen forma al sistema democràtic actual i al seu mapa sociopolític. Aquestes memòries són diverses i la millor manera d'analitzar-les, gestionar-les i difondre-les és a través d'un treball transnacional. L'Observatori compta amb aquesta missió i per això ha creat una xarxa de socis internacionals per tractar aquestes memòries que es projecten en les polítiques públiques del segle XXI: les conseqüències del Nazisme i l'Stalinisme; la Guerra Civil espanyola i la lluita per la democràcia durant la dictadura de Franco; la reivindicació dels drets civils a Irlanda del Nord; els moviments pro-democràtics a Europa de l'Est durant la Guerra Freda; els moviments de resistència contra les dictadures a Grècia i Portugal; els processos de transició en diversos països europeus; els conflictes relacionats

amb la descolonització del segle XX; la neteja ètnica als Balcans; i altres. De la mateixa manera, l'Observatori té com a objectiu actuar com un pont entre Europa i Amèrica Llatina - on les polítiques commemoratives han tingut una presència molt important en l'àmbit polític i social en les darreres dècades-, així com amb els països que no pertanyen formalment a la Unió Europea però que són part d'Europa, com Noruega, els països dels Balcans i altres.

EUROPEAN OBSERVATORY ON MEMORIES

ABOUT US

The works on history and memory of the late 20th Century have experienced a growing interest both in the academic field and in the civil society sphere, as shown by numerous projects and initiatives undertaken throughout Europe and the rest of the world. In this sense, the University of Barcelona - Solidarity Foundation has developed several projects in recent years to analyze and understand historical processes of our recent past.

The European Observatory on Memories is a challenging project that started in 2012 in collaboration with the Foundation's international partners. Its main goals are to analyze, discuss and reflect on the different remembrance policies that are being developed across Europe and in other countries, especially those with a strong relation with European history.

MULTIPLICITY OF MEMORIES

This project is conceived as a transnational network and focused on multiple axes on memorial public policies. It is also a research project that deals with the management, understanding and dissemination of memorial policies related to the conflicts that marked the 20th Century as well as other historical periods that have an incidence for the comprehension of the 21st Century.

EUROPEAN OBSERVATORY ON MEMORIES
University of Barcelona Solidarity Foundation
C/Meicior de Palau 140-08014-Barcelona-Spain
www.europeanmemories.net

Produït per: **Solidaritat UB** **Universitat de Barcelona** **Europe For Citizens**

In the same direction, the European Observatory on Memories aims to act as a bridge between Europe and Latin America - where memorial policies have had a significant presence in the political and social spheres in the last decades - as well as in European countries that do not formally belong to the European Union, such as Norway, the Balkans and others. It seems that there is a need to establish a network of European institutions and organizations considering and respecting the peculiarity and diversity of memories.

Therefore, the European Observatory on Memories advocates for a plurality of memories instead of a single European memory. We understand that national histories are much more connected than one might think. In this sense, the acceptance and respect of multiplicity and diversity is a first step to avoid memorial rivalry and the competition for victims.

Els principals objectius de l'Observatori són:

1 / Identificar i analitzar els diferents processos commemoratius a Europa i a d'altres continents des del punt de vista dels experts, els professionals i la societat civil. Les universitats, les institucions i les associacions són la base dels socis de la xarxa.

2 / Promoure un debat sobre quin tipus de política memorial europea o internacional és necessària. Crear un comitè científic per a aquest propòsit.

3 / Treballar en xarxa amb tots els socis del projecte i altres col·laboradors que puguin tenir un paper temporal.

4 / Dissenyar i implementar un programa de treball conjunt per als propers 6 anys.

5 / Cercar finançament per desenvolupar projectes conjunts.

6 / Feu una contribució a l'anàlisi i la gestió de les polítiques de memòria i per a la socialització d'iniciatives memorials.

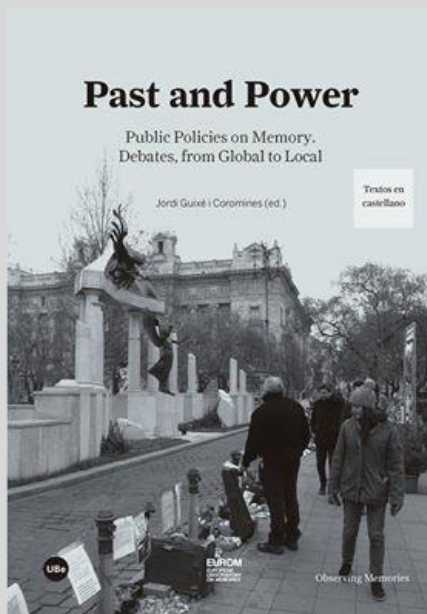
7 / Fomentar la recerca multidisciplinari en relació a la construcció de la memòria pública.

8 / Fomentar el dret dels ciutadans a utilitzar i redefinir el patrimoni memorial.

9 / Promoure una connexió real entre institucions, professionals i investigadors d'Europa i d'altres continents, amb especial atenció a l'Amèrica Llatina.

Activitats 2016

Publicació del llibre "Past and Power. Public policies on memory. Debates from global to local"

La publicació, editada el 2016 en anglès i castellà, neix del compromís de l'Observatori Europeu de

Memòries de la Fundació Solidaritat-UB per dotar de nous instruments d'anàlisi i debat, que les instàncies europees haurien de tenir en compte a l'hora de gestionar polítiques públiques de memòria. En aquest llibre hi trobem algunes de les intervencions més destacades del simposi internacional «Memòria i poder. Una perspectiva transnacional», celebrat el 2014 a Barcelona, a més d'una sèrie d'articles d'alguns dels especialistes internacionals més reconeguts. Aquesta publicació presenta un retrat panoràmic dels problemes i conflictes que suposa la gestió del passat a l'Europa d'avui, des d'una perspectiva transnacional i comparativa, amb un ull posat a la situació de l'Amèrica Llatina.

El llibre ha estat editat en anglès i castellà i publicat per la Universitat de Barcelona i se'n han distribuït 800 còpies. Els autors/es dels articles de llibres són: Dr. Ricard Vinyes (Espanya); Prof. Claudia Wasserman (Brasil); Dr. Jordi Guixé (Espanya); Dr. Fernando Hernández (Espanya); Dr. Thomas Lutz (Alemanya); Oksana Chelysheva (Rússia-Finlàndia); Alain Bettegay (França); Josep Ramoneda (Espanya); Caroline Silveira (Brasil); Marcello Flores (Itàlia); Valentina Rozas (Xile); Dr. Sarah Geinsburguer (França); Prof. Siobhan Kattago (Estònia); Dr. George Mink (França); Jon Reitan (Noruega); Adrian Kerr (Regne Unit); Dr. Dídac Ramírez (Espanya).

La presentació del llibre va tenir lloc a la llibreria La Central del Raval el 13 de desembre de 2016 i va comptar amb la presència de la Vicerectora Carme Panchón, qui va moderar un diàleg entre la periodista Sílvia Marimón i el director de l'EUROM, el Dr. Jordi Guixé, sobre els continguts del llibre i l'estat actual de les polítiques de memòria al nostre país.

Topografies de la Memòria: Intercanvi de coneixement i bones pràctiques (Istanbul, 29 de gener)

La Fundació Hrant Dink organitzà a Istanbul el seminari "Topografies de la memòria. Intercanvi de coneixement i bones pràctiques" per presentar experiències pràctiques al voltant de la localització i interpretació dels espais de memòria a la Unió Europea i a Turquia, tenint en compte una visió de gènere així com el respecte i la conservació del patrimoni cultural i memorial. El seminari comptà amb ponents de la Universitat de Sabanci (Istanbul) i de la Fundació Solidaritat UB, aquests últims presentaren la feina de la xarxa EUROM i el projecte digital "Memòria Bcn" que inciu una pàgina web i una app per smartphones amb 10 rutes per espais de memòria de Barcelona. L'acte comptà amb una nombrosa presència de públic i captà l'atenció dels mitjans de comunicació turcs.

Avinences i desavinences a la Mediterrània: la nova recerca i els "grans relats" (segles XVI-XXI). Jornada d'Estudis. (Barcelona, 14 de març)

Aquest seminari internacional va tenir com a objectiu afegir una nova perspectiva a les recents investigacions sobre la Mediterrània, una zona intercultural i transnacional que no sempre ha estat reconeguda com a camp d'estudi. L'activitat va reunir els directors de centres dedicats a la investigació de la Mediterrània, així com investigadors, docents i professionals que treballen en la història d'aquesta regió.

El director de l'EUROM, Jordi Guixé, va participar en la tercera taula rodona, dedicada a la història de la regió en l'educació i en la societat actual. El seminari va ser organitzat per l'Institut Universitari d'Història Jaume Vicens Vives de la UPF i la Casa de Velázquez en col·laboració amb l'EUROM.

Presentació de l'EUROM (Madrid, 29 de març)

En aquest acte, organitzat per AMESDE al Centre Cultural Blanquerna de Madrid, el director de l'EUROM, Jordi Guixé, va proposar una breu reflexió teòrica i va discutir alguns exemples concrets sobre processos memorials a Europa, Espanya i Catalunya. També va posar en relleu temes com la memòria i l'espai públic, els processos participatius i la xarxa de socis de l'EUROM. També hi van intervenir Mercedes Ortega i Mirta Núñez, de la Junta d'AMESDE.

85è Aniversari de la proclamació de la Segona República, un Homenatge a l'ex-presca política Maria Salvo. (Barcelona, 14 d'abril)

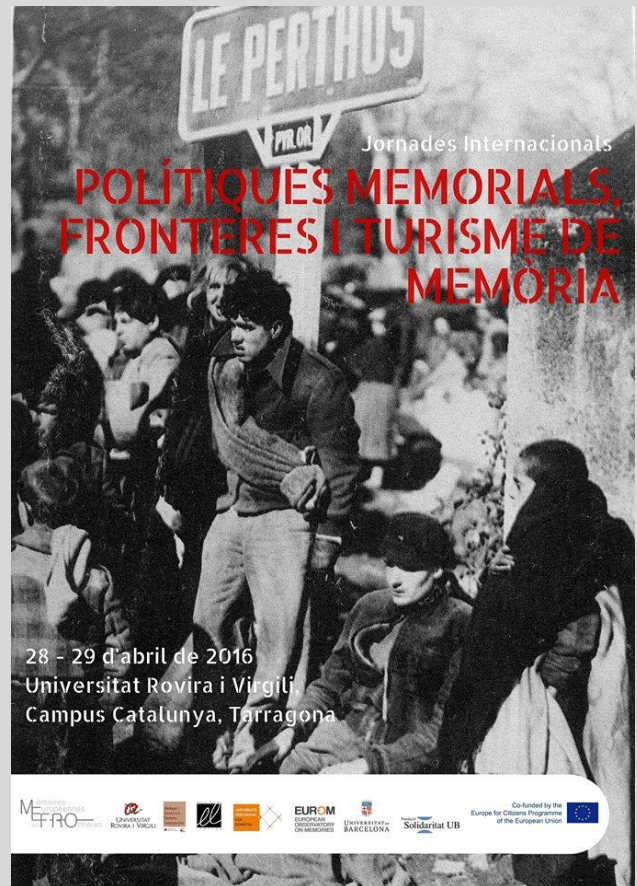
Juntament amb el [Grup promotor del Futur Monument Presó de Dones de Les Corts](#), l'EUROM va organitzar un acte en commemoració del 85è aniversari de la proclamació de la Segona República i un Homenatge a l'ex-presca política Maria Salvo Iborra.

L'activitat va començar amb un trajecte per la ciutat de Barcelona en el "Bus Memòria", recollint a dones implicades en la recuperació de la memòria de Sant Martí i Nou Barris. Un cop a les Corts, es va iniciar un recorregut per les diferents senyals que identifiquen la desapareguda Presó de dones (1936/1939-1955) a l'espai públic amb parlaments de representants de la societat civil. Després de l'homenatge a Maria Salvo, el "Bus Memòria" va reprendre el seu trajecte fins la plaça Sant Jaume, on tingué lloc la commemoració institucional de l'aniversari de la Segona República.

Polítiques memorials, fronteres i turisme de memòria. Seminari del projecte MEFRO. (Tarragona, 28-29 d'abril)

En el marc del projecte europeu MEFRO (Mémoires Européennes dans Frontières), liderat per l'EUROM de la Fundació Solidaritat UB i per la Universitat de Perpinyà Via Domitia, el grup de recerca ISOCAC de la Universitat Rovira i Virgili organitzà a Tarragona una conferència sobre els paisatges de la guerra, les fronteres i el turisme de memòria, centrant-se en la política commemorativa europea. La conferència posà en relleu les bones pràctiques en la museïtzació memorial, incloent una sessió d'intercanvi d'experiències amb els socis del projecte i una visita al Centre d'Interpretació de l'Aviació Republicana i Guerra Aèria (Centre d'Interpretació de l'Aviació Republicana i la guerra aèria) a Santa Margarida i els Monjos.

Presentació de la Plataforma Fem Nostre l'Espai de la Model. Festa reivindicativa i presentació del mural i panell informatiu. (Barcelona, 29 de maig)

El diumenge 29 de maig, la plataforma "Fem Nostre l'Espai de la Model" organitzà un acte festiu reivindicatiu a la cantonada nord-oest de la presó La Model de Barcelona. L'esdeveniment formà part del procés de participació per transformar aquest centre penitenciari -que està previst a alliberar a partir de 2017- en equipaments públics que es vol que incloguin un espai memorial de la presó, per recordar que fou el principal centre de repressió de la ciutat durant la dictadura franquista. Un seguit d'activitats culturals i socials han estat organitzades durant l'any 2016 per la societat civil i amb el suport de la Fundació Solidaritat UB que, a través de l'EUROM, forma part de la plataforma impulsant i cofinançant alguns dels actes. Aquest procés pretén transformar l'espai en jardins públics, instal·lacions socials i un espai memorial en honor als que van patir la repressió política en aquesta presó.

Congrés internacional: La ciutadania europea en temps de reptes "Remember, engage, debate!" (Barcelona, 30 de maig – 01 de juny)

Entre els dies 30 de maig i 1 de juny, dos-cents representants d'entitats europees en els àmbits de la ciutadania i la memòria es van reunir a la Universitat de Barcelona i al Born Centre de Cultura i Memòria per participar en aquest congrés organitzat per la Comissió Europea i l'Observatori Europeu de Memòries de la Fundació Solidaritat UB. A la conferència es van destacar algunes de les qüestions de fons sobre la identitat europea, amb èmfasi en la participació ciutadana, els drets civils i les polítiques públiques de memòria. Entre els ponents es va comptar amb el periodista polonès Adam Michnik, director del diari Gazeta Wyborcza i figura fonamental en la lluita de Polònia per la democràcia; el filòleg Andreas Huysen, autor de referència en temes de memòria col·lectiva, i l'historiador Bruno Groppo, especialitzat en la història del moviment obrer. El recital "[Farem la revolució i la tornarem a fer](#)", un espectacle de Lúcia Pujol amb la participació del pianista Manel Camp, va donar la benvinguda als participants.

[Conferència de Petre Roman: El destí d'Europa. \(Barcelona, 28 de juny\)](#)

L'ex primer ministre de Romania, Petre Roman (1989-1991), va compartir la seva visió sobre el destí d'Europa en una conferència a la Universitat de Barcelona. Organitzada per la Universitat de Barcelona a través de la Fundació Solidaritat – EUROM, en col·laboració amb el Consolat de Romania a Barcelona, el Club de Roma i l'Obra Social la Caixa, la conferència va ser presentada pel rector Dídac Ramírez, i va comptar amb intervencions de Xavier López, director de la FSUB;

Jordi Portabella, director de l'Àrea de recerca de l'Obra Social La Caixa; i Geanina Mihaela Boicu, Cònsol General de Romania a Barcelona.

Congrés anual de l'ICMEMO. (Milan, 4-9 de juliol)

Cada tres anys, la Conferència General del Consell Internacional de Museus (ICOM) reuneix la comunitat internacional de museus al voltant d'un tema triat pels professionals de museus. La conferència de 2016 es va dur a terme a Milà i va incloure la Conferència Anual del Comitè Internacional de Museus Memorials (IC MEMO), el vicepresident del qual és Jordi Guixé, director de l'EUROM – Fundació Solidaritat UB. La sessió 5 va ser organitzada per l'EUROM a la seu de la *Casa della Memoria* on van prendre la paraula convidats i socis de l'EUROM com ara la Professora Stefanie Endlich (Alemanya), la Fundació Hrant Dink (Turquia), el Museu de Memòria i Tolerància (Mèxic), l'Institut NIOD de la Guerra, Estudis de

l'Holocaust i el Genocidi (Països Baixos) o el Maidan Museu de Kíev (Ucraina), entre altres.

Espacio público, Memoria y Derechos Humanos. Curso de verano de la Universidad Complutense de Madrid. (Madrid, 11-13 de juliol)

Organitzat per l'Associació de la Memòria Social i Democràtica (AMESDE) amb la col·laboració de l'Observatori Europeu de Memòries i la Fundació Internacional Baltasar Garzón (FIBGAR), en el marc dels cursos d'estiu de la Universitat Complutense de Madrid, aquest seminari tenia com a objectiu analitzar, debatre i comparar les diferents iniciatives que s'estan duent en les polítiques públiques de memòria i d'educació per a la ciutadania a Espanya i en altres països europeus.

Durant el primer dia, els assistents van comptar amb les conferències inaugurals de Baltasar Garzón i Almudena Bernabé, sobre els drets humans, la memòria i les víctimes dels crims contra la humanitat. La segona sessió es va centrar més en la relació entre memòria i els espais públics, incloent-hi una conferència del director de l'Observatori, el Dr. Jordi Guixé, sobre dels llocs commemoratius democràtics europeus i del tècnic de l'Observatori,

Ricard Conesa, sobre les polítiques de memòria a Barcelona. Al llarg del congrés es presentaren ponències sobre les polítiques de memòria que s'estan desenvolupant a diferents punts de la península. La cloenda va anar a càrrec de la comissionada de memòria de l'Ajuntament de Madrid, la Sra. Francisca Sauquillo.

La victòria contra el feixisme: Barcelona 1936. Seminari Internacional. (Barcelona, 18 de juliol)

Amb motiu del 80è aniversari de l'inici de la Guerra Civil espanyola, l'EUROM i el Consell de Diplomàcia Pública de Catalunya (DIPLOCAT) organitzaren un seminari per a debatre algunes de les qüestions clau del conflicte que va durar tres anys i que avui es considera un punt d'inflexió en segle XX europeu.

Els principals temes de discussió foren la resistència antifeixista, les dones milicianes en defensa de la República, i el paper de les Brigades Internacionals en el conflicte espanyol. El debat es complementà amb un curt animat fet a partir d'imatges de diferent arxius per a il·lustrar l'esclat de la Guerra

Civil a Barcelona el 19 de juliol de 1936, i per retre homenatge a la resistència ciutadana a l'aixecament militar.

El conseller Raül Romeva; el rector Dídac Ramírez, i el secretari general del DIPLOCAT, Albert Royo, en la inauguració de la jornada.

Georges Mink, professor del Col·legi d'Europa en Natolin i director de recerca del Centre Nacional d'Investigacions Científiques de París (CNRS), pronuncià el discurs d'obertura del seminari. La seva xerrada anà seguida d'una taula rodona amb José Luis Martín Ramos, professor d'Història Contemporània (Universitat Autònoma de Barcelona), Mary Nash, professor d'Història Contemporània (Universitat de Barcelona), Robert S. Coale, professor d'Estudis Hispànics (Universitat de Rouen), que fou moderada per Ignasi Aragay (diari ARA).

Georges Mink ha estat l'encarregat de pronunciar la conferència inaugural

Moment de la taula rodona amb Mary Nash, Robert S. Coale, Ignasi Aragay i José Luis Martín.

La cloenda de l'acte ha estat a càrrec de Jordi Guixé, director de l'EUROM

Srebrenica: Memòria d'un Genocidi.
Presentació de l'exposició a Tesanj (Tesanj, 9 de juliol)

En el marc del 21è aniversari del genocidi de Srebrenica, el Museu de Tesanj (Bòsnia i Hercegovina) presentà l'exposició "Srebrenica: Memòria d'un genocidi" produïda per la Fundació Solidaritat UB - EUROM. Aquesta exposició itinerant té el seu origen en una sèrie de fotografies realitzades els anys 2010 i 2015 amb el suport de l'Institut Català Internacional per la Pau i la col·laboració de la Fundació Pau i Solidaritat de CCOO de Catalunya.

Les 35 imatges de la col·lecció actual són fetes per Alfons Rodríguez durant dos viatges als Balcans, el 2010 i 2015, per seguir les commemoracions de la massacre que va matar 8.873 persones el 1995. La matança de la població musulmana a mans de les tropes sèrbies de la Ratki Mladic es considera el major assassinat massiu a Europa des de la Segona Guerra Mundial.

Fronteres i espai públic. Visita d'estudis i seminari del projecte MEFRO a Berlin. (Berlin, 13-15 de setembre)

El projecte Mémoires Européennes des Frontières (MEFRO), està encapçalat per la Universitat de Perpinyà Via-Domitia, i compta amb cinc socis més: l'EUROM, la Universitat Rovira i Virgili, la Universitat de Ljubljana, l'Istituto Nazionale per la Storia del Movimento di Liberazione in Italia (Grosseto), l'Institute of Contemporary History of Slovenia i la Fundació del Museu de la Pau de Gernika. Entre els dies 13 i 15 de setembre s'organitzà un seminari internacional a Berlín per estudiar els efectes de la frontera a la memòria de la ciutat, fent especial èmfasi en la frontera que suposà el mur.

El dia 13 es visità l'Aktion T4 Memorial i s'organitzà un *walking tour* a través de diferents espais de memòria (Black Box – Check Point Charlie) de Berlín amb el guiatge de la professora Stefanie Endlich. Per la tarda, es visità a l'exposició a l'aire lliure del Berlin Wall Memorial. Al dia següent, tingué lloc el seminari "Borders on Berlin", celebrat al Centre de Documentació del Memorial del Mur de Berlín. Amb la participació d'Axel Klausmeier, director del Berlin Wall Memorial, i Ulrich Baumann, vicedirector de la Foundation Memorial to the Murdered Jews de Berlín. Alhora, s'aprofità per celebrar una reunió entre els socis i membres del projecte MEFRO per a organitzar el proper seminari a Ljubljana (Eslovènia) i realitzar gravacions dels espais memorials i fer entrevistes als experts. Al darrer dia, es visità el German-Russian Museum Berlin-Karlshorst, celebrant una sessió amb el seu director, Jörg Morré, qui va ser entrevistat i enregistrat. Per la tarda, es va fer una visita guiada a tots els assistent per diferents espais de memòria a través de les explicacions de l'arquitecta Stella Flatten.

Les guerres civils a l'era contemporània. Col·loqui Internacional de la Càtedra Walter Benjamin de la Universitat de Girona (Girona-Portbou-Banyuls, 30 de setembre – 02 d'octubre)

El col·loqui organitzat per la Càtedra WB de la Universitat de Girona, va plantejar un recorregut històric i cultural sobre les diverses conjuntures que van propiciar i que estan propiciant la proliferació de conflictes civils, fent especial èmfasi en la Guerra Civil. També es van abordar les causes i conseqüències dels conflictes civils actuals i la transmissió i la representació visual d'aquestes violències. Un altre eix del col·loqui serà la discussió sobre la consecució de la pau mitjançant el

desenvolupament i arrelament de polítiques de pau i de resolució de conflictes. El col·loqui va comptar amb la col·laboració de l'EUROM –a través del suport del projecte MEFRO- i amb la participació del seu director, el Dr. Jordi Guixé. També hi col·laboraren altres institucions, com el Museu Memorial de l'Exili o el Memorial Democràtic.

El desenvolupament del congrés va tenir tres escenaris diferents. El primer, a la Universitat de Girona, que va comptar amb la presència del conseller R. Romeva. El segon dia, el congrés va tenir lloc a la població de Portbou, on també se celebrà un homenatge a la figura del filòsof Walter Benjamin, enterrat al cementiri d'aquest municipi. I al darrer dia, es va fer un recorregut pels camins de l'exili, partint de Portbou fins arribar a la població francesa de Banyuls.

Feixisme i llocs de memòria. Seminari Internacional. (Navarra, 7-9 d'octubre)

Per commemorar els 80 anys del cop d'Estat militar que va desencadenar la guerra civil, la Direcció General de Pau, Convivència i Drets Humans del Govern de Navarra, va organitzar aquestes jornades partint d'una reflexió sobre el feixisme europeu i els seus processos de violència política i social. Un passat que es precis recuperar projectant-hi una mirada ètica i crítica. Conflictes en els que es va dissenyar tot un patrimoni de terror que és necessari transformar en llocs de memòria i convivència. Llocs que han de ser focus de transmissió de valors basats en el respecte, la pau, la democràcia i la convivència. Amb aquest objectiu, es va celebrar el congrés, el qual comptà amb destacats especialistes en la matèria: Ismael Saz (Universitat de València), Reyes Mate (CSIC), Ricard Vinyes (UB), Jordi Guixé (EUROM), Paco Ferrándiz (CSIC), etc. Al llarg del congrés es compararen les diferents experiències europees i estatals en el desenvolupament de polítiques de memòria i els seus efectes en els espais commemoratius. Per acabar, es va fer una visita a la fortalesa d'Ezkaba i al "cementiri de les botelles".

Told, untold and retold stories. Seminari Memory Lab 2016 (Sèrbia, 9-15 d'octubre)

La Fundació Solidaritat UB, a través de l'EUROM, participà en el 7è viatge d'estudis i seminari organitzat a Sèrbia per la plataforma Memory Lab. El programa se centrà en tres temes principals dins l'àmbit de la història contemporània i de la memòria: la Segona Guerra Mundial, la Iugoslàvia socialista, i el període de la dècada de 1990 de les guerres de desintegració de Iugoslàvia. Sota el títol *Told, untold and retold stories* durant la trobada s'exploraren aquests tres períodes a Sèrbia a través de visites a espais memorials, trobades amb historiadors i organitzacions de la societat civil, i sessions de treball en grup. La plataforma transeuropea Memory Lab reuneix a organitzacions, institucions i persones *freelance* que treballen en llocs de memòria i en l'educació memorial a la regió dels Balcans i a l'Europa Central i Occidental. La plataforma promou l'aprenentatge mutu, el diàleg, l'intercanvi i l'avaluació crítica constructiva de la memòria i la història a Europa.

***I am a refugee.* Exposició de dibuixos i relats al Museu Eslovè d'Etnografia (Ljubljana, 26 d'octubre – 11 de novembre)**

Exposició al Museu Etnogràfic d'Eslovènia dins la programació del Seminari del projecte MEFRO sobre refugiats i expulsions globals. La mostra recull una sèrie d'il·lustracions de l'artista Vesna Bukovec amb textos de de Widad Tamimi i es va poder visitar fins el dia 11 de novembre del 2016. La presentació va comptar amb la presència del cap de la Representació de la Comissió Europea a Ljubljana, Zoran Stancic, i va estar acompanyada d'un *workshop* amb les artistes.

Ob mednarodnem simpoziju Prihodnost evropskega spomina, Slovenski etnografski muzej v sodelovanju z Evropskim observatorijem spominov in Univerzo v Perpignan, vabi na odprtje razstave

On the occasion of the international symposium **European Memory in the Making**, the Slovene Ethnographic Museum in cooperation with European Observatory of Memories and University of Perpignan invites to the opening of the exhibition

Widad Tamimi & Vesna Bukovec

Begunec_ka sem I am a Refuggee

v sredo, 26. oktobra 2016, ob 14.00
v Slovenski etnografski muzej,
Metelkova 2, Ljubljana (upravna hiša).

on Wednesday, 26 October 2016 at 14.00
at the Slovene Ethnographic Museum,
Metelkova 2, Ljubljana (administration building).

Odprtje razstave spremlja delavnica, na kateri bosta avtorici z moderatorko Ksenija Vidmar Horvat raziskovali vprašanja prihodnosti Evrope po begunski krizi, in preizkuševali vlogo umetnosti pri učenju novih generacij za strpno in humano družbo.

The opening will be followed by a workshop where questions with exhibition artists will be explored on the future of Europe after the refugee crisis and the role of art in education of new generations for tolerant and humanist society. The workshop will be moderated by Ksenija Vidmar Horvat.

Na razstavi bo predstavljen projekt Kurdska zgodba med Sirijo, Irakom, Turčijo in Grčijo
Ilustracije: Kawakawa, besedilo: Widad Tamimi.

The project **A Kurdish tale between Syria, Iraq, Turkey and Greece** will be presented at the exhibition as well
Illustrations: Kawakawa, Text: Widad Tamimi.

Razstava bo na ogled do 11. novembra 2016.
<http://europeanmemories.net/>

Exhibition will be on view until 11 November 2016.

La repressió específica vers les dones i les seves lluites durant la Guerra Civil Espanyola i el Franquisme. Seminari i presentació de l'exposició "La Presó Invisible". (Toulouse, 15-19 de novembre)

Organitzat per l'associació IRIS - Memòries d'Espanya amb el suport de la Fundació Solidaritat – EUROM, el seminari va tractar de la repressió ver les dones mitjançant l'experiència de l'exili i la deportació. A més d'una conferència amb l'historiador Jordi Guixé, director de l'EUROM, sobre la situació específica de les dones empresonades i deportades durant el franquisme, l'EUROM va portar la mostra "La Presó invisible", sobre l'antiga presó de dones de Les Corts.

L'historiador Fernando Hernández Holgado (Universitat Complutense de Madrid), expert en la història de les presons de dones a Espanya durant el franquisme, va presentar l'exposició, i Núria Ricart, professora de Belles Arts a la Universitat de Barcelona, va discórrer sobre el procés participatiu de recuperació de la memòria de la presó de Les Corts.

L'esquerra al sud d'Europa durant els anys 70. Jornada internacional de debat. (Barcelona, 10 de novembre)

INFORMACIÓ GENERAL
Lloc: MUHBA plaça del Rei, sala de Marià (Núria)
Entrada gratuïta
Es recomana reserva prèvia

Informació reserves:
Tel: 93 264 21 22
reservesmuhba@icub.cat
Horari d'atenció:
De dilluns a divendres, dimarts de 10 a 14 i de 16 a 19 h
www.museumhistoria.bcn.cat

L'ESQUERRA AL SUD D'EUROPA DURANT ELS ANYS SETANTA

JORNADA INTERNACIONAL DE DEBAT
DIJOUS, 10 DE NOVEMBRE DE 2016

EUROM, Fundació Solidaritat, CEFIDUMB, Fundació cipriano garcia, MUHBA, CCOO, segelxx

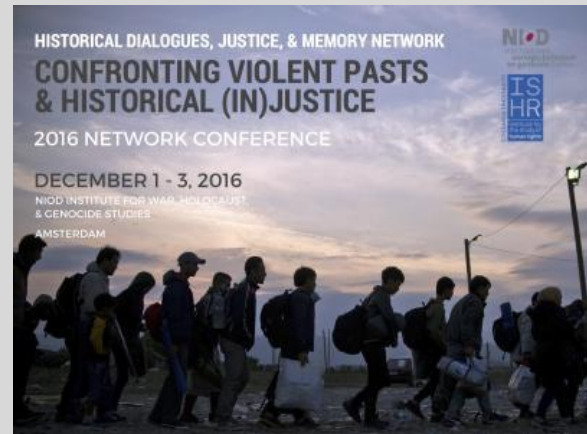
La Fundació Cipriano García de CCOO; Segle XX, Revista Catalana d'Història, i l'Observatori de Memòries Europees de la UB, en col·laboració amb el MUHBA i el CEFID de la UAB, van organitzar al dijous, 10 de novembre, una jornada internacional de debat centrada en l'anàlisi i la interpretació de les dinàmiques i dels canvis històrics (socials, culturals, econòmics i polítics) que es van produir a les societats del sud d'Europa als anys setanta, quan es compleixen quaranta anys de les grans mobilitzacions socials que van produir-se l'any 1976, durant el procés de transició de la dictadura de la democràcia a Espanya.

La coordinació científica va anar a càrrec de Javier Tébar, director de l'Arxiu Històric de CCOO de Catalunya i professor de la UB, i d'entre els membres del comitè científic, estava el director de l'EUROM, el Dr. Jordi Guixé, qui també va participar en el desenvolupament del seminari. Així mateix, va comptar amb la presència de destacats especialistes internacionals com Andrea Sangiovanni, Giulia Strippoli, Xavier Vigna o Magda Fytli.

Confronting violent pasts and historical (in)justice. Conferència de la xarxa Historical Dialogues, Justice, and Memory de la Universitat de Columbia (Amsterdam, 1-3 de desembre)

La Fundació Solidaritat UB - EUROM va participar a la conferència *Confronting violent pasts and historical (in)justice* organitzada a Amsterdam per la Columbia University de Nova York. La trobada tractà el llegat de genocidis, violacions greus dels drets humans, violència política de masses, i d'injustícies històriques com a qüestions que han posat al descobert tot un seguit de mecanismes: les disculpes oficials, processos de depuració, els tribunals penals internacionals, procediments legals nacionals o locals, comissions de la veritat, commemoracions oficials, la restitució, la revisió dels programes història de l'escola o l'establiment de monuments i museus.

Com a organització afiliada a la Xarxa *Historical Dialogue, Justice, and Memory* la Fundació Solidaritat UB - EUROM va participar en una taula rodona sobre el projecte "*Mapping Historical Dialogue*" que inclogué una presentació de la pàgina web de l'EUROM com a eina digital de coordinació i de posada en comú de projectes de diàleg històric.

In Between? Conferència i reunió dels socis científics del projecte In Between, dirigit per la xarxa ENRS. (Varsòvia, 2-3 de desembre)

El projecte In Between, coordinat i dirigit per l'European Network of Remembrance and Solidarity (ENRS) de Polònia, se centra en la recerca de les memòries locals de municipis que històricament han estat ubicats en territoris fronterers. Així mateix, el seu objectiu és la formació de joves estudiants en les tècniques de l'enregistrament audiovisual i l'aprofundiment en la metodologia de recerca de les històries de vida. Un dels punts d'estudi és el factor de la memòria com a element conformador de les identitats, col·lectives i individuals, a través d'entrevistes a persones de diferents generacions o de diferent cultura, però que viuen en un mateix emplaçament.

En aquesta segona edició del projecte, realitzada al setembre de 2016, els diferents grups d'estudiants es van distribuir a fer el treball de camp a les regions de South-Styria i Stajerska (Àustria/Eslòvenia); a la Transcarpathia (Polònia/Eslòvaquia/Hungria/Romania); a Pecs

(Hongria/Croàcia); i a Liberec (Rep. Txeca/Polònia/Alemanya). L'EUROM va formar del consell científic del projecte i va col·laborar enviant-hi dues estudiants. Els dies 2 i 3 de desembre tingueren lloc a Varsòvia les presentacions de les recerques, en el marc d'un seminari internacional en el qual també hi participà com a ponent el director de l'Observatori, el Dr. Jordi Guixé.

Activitats en curs:

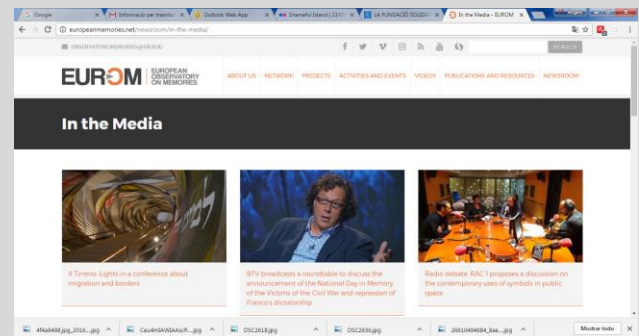
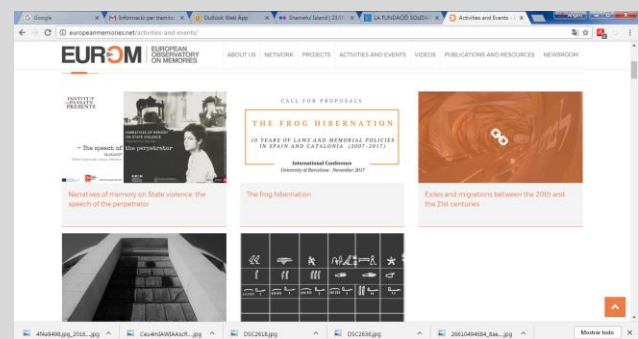
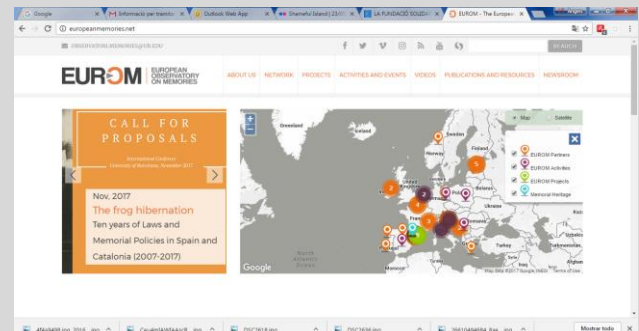
Desenvolupament de les estratègies de comunicació, xarxes socials i premsa

Dins les estratègies per fer visible el projecte EUROM, durant l'any 2016 es va treballar per tal de reforçar la seva identitat a les xarxes socials, al web i als mitjans de comunicació. Amb l'ocasió del congrés organitzat per la Comissió Europea a Barcelona amb la col·laboració de l'EUROM i de la Fundació Solidaritat, es va aconseguir reforçar l'Observatori com a [font d'informació especialitzada](#) en temes de polítiques de memòria als mitjans generalistes. A més, seguim ampliant les demandes d'entrevistes mitjançant l'enviament rutinari de [notes i dossiers de premsa](#) de les nostres activitats i projectes, un esforç que compta amb el suport del servei de premsa de la Universitat de Barcelona i dels nostres socis a altres ciutats i països.

Aquest any es va inaugurar un projecte web més dinàmic, amb nous recursos de disseminació, i també amb una identitat visual definitiva. A les xarxes socials s'han duplicat els seguidors a [Twitter](#) i a [Facebook](#) respecte a l'any anterior, i s'ha activat la xarxa [G+](#). Amb el creixement de seguidors a les xarxes socials i la reforma de la pàgina web també s'ha ampliat la disseminació indirecta de les publicacions, amb la participació del públic de seguidors. Aquest fet és especialment rellevant durant les cobertures de les activitats organitzades per l'EUROM, així com durant les campanyes de difusió.

El [butlletí mensual](#) del l'EUROM compta actualment amb una llista d'aproximadament 2000 contactes. L'ampliació de la base de contactes ha estat reforçada per la inclusió de formularis d'inscripció a les activitats organitzades per l'EUROM, així com

per subscripcions espontànies derivades de la nostra pàgina web.

PROJECTES DDHH, Observatori Europeu de Memòries

Títol del Projecte	Cost total	Subvenció rebuda	Data d'inici	Data de finalització	Finançadors	Entitats col·laboradores, socis, universitats implicades, etc.
Curs de transició als estudis de grau per a persones provinents de zones de conflicte	238.013,04 €	74.707,82 €	18/11/16	30/06/17	Aj de BCN 16	
Defensar a qui Defensa-Suport als Defensors/es de Drets Humans per incidir en les polítiques de Seguretat Humana a Catalunya.	111.865,00 €	77.680,00 €	01/12/15	30/11/17	Aj. De BCN 15	Institut de Drets Humans de Catalunya, NOVACT
Mare Nostrum: Solidaritat local, diàleg i construcció plural de la pau des de l'Exili	38.953,50 €	16.952,70 €	01/04/16	31/03/17	Fons Català de Cooperació al Desenvolupament	
Operating Grant 16	237.446,20 €	165.466,20 €	01/01/16	31/12/16		

Col·laboradors

Nancy Berthier; Azun Candina; Josep Fontan; Elizabeth Jelin; Marie Claire Lavabre; Marta Marín Dòmine; Isabel Piper; Geneviève Erramuzpé; Thomas Lutz; Alessandro Portelli; Ricard Vinyes; Marcello Flores; Kristina Norman; Jon Reitan; Mirta Núñez; Georges Mink; David Bondia; Montserrat Duch; Martí Grau; Nicolas Marty; Núria Ricard; Joseba Achotegui; Maria Trinidad Bretones; José María Gutiérrez ; Irene Maestro ; Mariano Marzo ; Carme Panchon i Jaume Saura .

Socis

AMESDE – Asociación de la Memoria Social y Democrática; ASKI – Contemporary Social History Archives; Associació Conèixer Història; Bloody Sunday Trust – The Museum of Free Derry; Can Jonch; CNRS – Centre Max Weber et Lyon ; Columbia University – Institute for the Study of Human Rights; Comune di Predappio; Crossborder Factory; Falstadsenteret – Falstad Center; FINROSFORUM Finnish-Russian Civic Forum; Fondacija Lokalne Demokratije; Fundació Cipriano García – CCOO de Catalunya; Fundació Solidaritat – Universitat de Barcelona; Fundación Museo de la Paz de Gernika; ES, Gernika-Lumo; Gobierno de Navarra; Historijski Muzej Bosne i Hercegovine; Institute of Contemporary History of Slovenia; International Committee of Memorial Museums – ICMEMO; Istituto Nazionale Ferruccio Parri; KZ-Gedenkstätte Mauthausen; LINES – Leuven International and European Studies. KU Leuven; Maison d'Izieu; Museu do Aljube – Câmara Municipal de Lisboa; Museu Marítim de Barcelona; Okupatsioonade Muuseum – Museum of Occupations; Research Centre of the Slovenian Academy of Sciences and Arts (ZRC SAZU); Shamir Association – Riga Ghetto and Latvia Holocaust Museum; Tallinn University- School of Humanities; Tartu Üskool – Institute of Philosophy and Semiotics of the University of Tartu; Topographie des Terrors; Universa v Ljubljani – The Scientific Research Institute Of The Faculty Of Arts; Universidad Carlos III de Madrid – HISMED; Universidad de Santiago de Compostela – Histagra; Universitat de Barcelona – CRPOLIS-GRC Art, Ciutat i Societat; Universitat Pompeu Fabra – Institut Universitari d'Història Jaume Vicens i Vives; Universitat Rovira i Virgili – ISOCAC; Université de Perpignan Via Domitia – CRESEM; University of Brighton – Centre for Research in Memory, Narrative and Histories; University of Limerick – Ollscoil Luimnigh – MLAL; Yahad In Unum

LA COOPERACIÓ I FORMACIÓ UNIVERSITÀRIA PER AL DESENVOLUPAMENT

*Defender a quien defiende
Jornada sobre “seguretat, activisme i drets humans”*

“L’anomenada política de Seguretat Ciutadana, així com la lluita contra el terrorisme, estan justificant un nou sistema de seguretat basat en el control social, la securització i la privatització. Un nou marc estratègic que prioritza la seguretat de l’Estat per damunt de la defensa dels drets civils i polítics”. Amb aquest punt de partida, la coalició Defender a quien defiende, en què participa la Fundació Solidaritat UB, va organitzar el 4 de novembre de 2016, a la Facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona, la jornada “Seguretat, activisme i drets humans: Creació d’un espai segur per a la defensa”. Amb la participació de persones expertes en la matèria, així com de col·lectius i moviments socials, la jornada va aprofundir en com la ciutadania

organitzada pot fer front a aquest discurs de la por i de la seguretat que evoluciona en detriment de drets i llibertats fonamentals. La idea final és elaborar un document conjunt de propostes per seguir lluitant pels drets humans, fent front a la repressió i la violència institucional, i per demanar una seguretat basada en la defensa d’aquests drets.

FORMACIÓ EN COOPERACIÓ I DESENVOLUPAMENT

S’engloben en aquest apartat cursos i seminaris sobre l’estat del Món i la manera de treballar per a canviar-lo: la cooperació, el voluntariat, etc. Es desenvolupen a diferents nivells, des del Màster de Globalització, Desenvolupament i Cooperació, pioner en l’Estat Espanyol i reconegut com a un dels més prestigiosos de l’Estat, fins els cursos presentats com a crèdits de lliure elecció al llarg del curs acadèmic, o dels cursos on-line, o en el marc dels Julials a la UB. En general, tota l’activitat formativa, excepte el Màster, que té objectius específics més delimitats.

XXVII EDICIÓ

Escuela Internacional de Programa
Sobre el Rol del Estado en Globalización, Desarrollo y Cooperación.

16 de noviembre de 2016
No es un curso, sino un encuentro de 10 días, que pretende ser un espacio de reflexión, intercambio de experiencias y aprendizaje mutuo. El programa incluye conferencias, talleres, debates y actividades de ocio.

16 de noviembre de 2016
No es un curso, sino un encuentro de 10 días, que pretende ser un espacio de reflexión, intercambio de experiencias y aprendizaje mutuo. El programa incluye conferencias, talleres, debates y actividades de ocio.

16 de noviembre de 2016
No es un curso, sino un encuentro de 10 días, que pretende ser un espacio de reflexión, intercambio de experiencias y aprendizaje mutuo. El programa incluye conferencias, talleres, debates y actividades de ocio.

Máster

GLOBALIZACIÓN, DESARROLLO Y COOPERACIÓN

PROFESORADO

Araceli Ripoll
Prof. Sociología Económica, Universidad de Barcelona

Ignasi Oliveres
Bilbao

Óscar Carles
Sociología de proyectos

Xavier Mir
Coordinador de cooperación

Marta Manzano
Coordinadora de género y desarrollo

Genaro Cerdas
Prof. Sociología Económica, Universidad de Barcelona

Genaro Cerdas
VIG Justicia Alternativa

Xavier Montalés
Sociología, Universidad Autónoma de Barcelona

Toni Noguera
Investigador Dept. Sociología, Universidad Autónoma de Barcelona

Álex García-Alba
Prof. Sociología, Universidad Autónoma de Barcelona

Paco Martín
Prof. Ciencias de la Comunicación, Universidad Autónoma de Barcelona

Presentació d'un estudi sobre la situació dels drets de les dones a la vall del riu Senegal

Presentació de l'estudi sobre la situació dels drets de les dones a la Vall del Riu Senegal

A càrrec de:
FATOU DIOP SALL
Socioantropòloga, llicenciada per la Facultat de Sociologia i Ciències Socials de la Universitat Lumière de Lyon II.

Professora i responsable de la secció de sociologia de la Facultat de Lletres i Ciències Socials de la Universitat Gaston Berger de Saint-Louis (Senegal), especialista en temes d'educació i gènere.

Coordinadora del Grup d'Estudis i Investigació Gènere i Societats de la UGB (www.gestes-ugb.org) que té com a missió la promoció de la cultura de gènere a Senegal i a l'Àfrica en general a través de treballs d'investigació i accions d'incidència política.

FACULTAT D'ECONOMIA I EMPRESA DE LA UNIVERSITAT DE BARCELONA
Sala de Graus
17 de novembre de 2016
17.00 hores

Logos: Universitat de Barcelona, Fundació Solidaritat, MÓN-3, Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament.

En el marc del projecte "Acompanyament a cooperatives agrícoles femenines de la vall del riu Senegal per l'apoderament i valorització del seu treball vers la sobirania alimentària" (finançat per l'Agència Catalana de Cooperació al Desenvolupament), la Fundació Món-3 i la Universitat Gaston Berger de Saint-Louis (UGB) han realitzat un estudi sobre la situació dels drets de les dones productores al departament de Podor (Senegal) i la regió Brakna (Mauritània). La coordinadora de l'estudi, la professora Fatou Diop Sall de la UGB de Senegal, socio-antropòloga especialista en temes d'educació i gènere; professora i responsable de la secció de Sociologia

de la Facultat de Lletres i Ciències Socials de la UGB, i coordinadora del Grup d'Estudis i Recerca Gènere i Societats, va presentar les conclusions de la recerca el 17 de novembre, a la Facultat d'Economia i Empresa de la Universitat de Barcelona.

L'estudi ha estat elaborat per un equip mixt de la UGB, format per membres de la Facultat de Lletres i Ciències Socials, la Facultat de Ciències Jurídiques i Polítiques i el Grup d'Estudis i Recerca Gènere i Societats. S'han realitzat enquestes a 333 dones de cooperatives femenines productores, i a representants d'autoritats locals (administratives i tradicionals).

Concretament, l'estudi mesura l'efectivitat de l'accés de les dones als seus drets econòmics, socials i culturals en l'entorn rural; elabora un diagnòstic de les pràctiques de la governança local a Senegal i Mauritània; analitza els efectes de les activitats agrícoles de les dones en l'economia, l'àmbit social i mediambiental; i ofereix un seguit de recomanacions per a una millora de l'accés als drets de les dones segons les especificitats dels dos contextos nacionals.

CURS ¿Llibertat vs Seguretat?

Aquesta formació va tenir lloc a l'Aula de Drets Humans de L'Hospitalet.

El curs pretén cercar respostes a qüestions com "Quina és la relació entre dos drets que, molt sovint, es qualifiquen d'antagònics?" o "Vivim un retrocés en la convivència entre els conceptes llibertat i seguretat" "Ha estat possible alguna vegada la conjunció de llibertat i seguretat?"

Serveis d'assessorament i suport tècnic a actors de cooperació en l'àmbit local i autonòmic

La Fundació té una experiència de més de deu anys de col·laboració amb administracions públiques

com ara la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament de Barcelona, la Diputació de Barcelona, diversos consells comarcals, algunes universitats i altres administracions locals.

ACCIÓ SOCIAL I VOLUNTARIAT

Definició i objectius

Una de les finalitats primordials de l'entitat és la de Promoure, emparar, ampliar i dur a terme iniciatives d'acció social en favor dels sectors de la nostra societat en situació de vulnerabilitat econòmica, risc d'exclusió social i pobresa, mitjançant totes les actuacions en què, ja sigui actuant de manera singular o en col·laboració amb altres institucions, organitzacions de la societat civil o moviments socials, s'incorpori a la finalitat social el valor afegit que pot aportar la institució universitària, especialment en Implementació d'un espai de formació i aprenentatge-servei en agricultura social i urbana, comerç de proximitat i consum de productes "quilòmetre zero", els àmbits de la recerca, la formació, la transferència de coneixements i la promoció del debat entorn de la realitat social existent. I també promoure, emparar, ampliar i dur a terme iniciatives de sensibilització de la comunitat universitària entorn dels valors de solidaritat, tolerància, diàleg intercultural, respecte a la diversitat, cooperació al desenvolupament, sostenibilitat mediambiental, voluntariat i acció social i totes les que puguin contribuir a la formació dels components dels diferents estaments de la comunitat universitària de la Universitat de Barcelona com a ciutadans actius, solidaris i responsables². Tot això en el marc d'una línia de compromís de la pròpia Universitat de Barcelona amb la seva responsabilitat social d'insertar-se en el teixit social de la ciutat, obrir-s'hi i implicar-se en totes aquelles accions que tinguin a veure amb la millora de les condicions de vida de les persones, la protecció de l'entorn, el respecte als drets humans i socials, personals i col·lectius, especialment el d'aquelles persones i sectors socials en situació de

major vulnerabilitat. A tall d'exemple d'aquesta voluntat i de les accions que es porten a terme, es podrien esmentar les promogudes (en alguns casos conjuntament amb la Fundació Solidaritat) pel servei de Voluntariat UB (www.ub.edu/voluntariat) o la recent signatura d'un conveni de col·laboració amb la Fundació Formació i Treball, o el programa Dret al Dret, per a donar atenció jurídica a col·lectius especialment vulnerables amb dificultats d'accés als serveis jurídics, en conveni amb la Fundació Solidaritat.

Positivitzant la interculturalitat entre els joves del Besòs- Barcelonès nord

La Fundació Solidaritat UB impulsem, juntament amb altres entitats civils i administracions, el projecte «Positivitzant la interculturalitat entre els joves a l'eix del Besòs-Barcelonès Nord», que té l'objectiu de treballar la interculturalitat com un aspecte positiu per a la convivència i el desenvolupament local a la Zona Nord de Nou Barris i als municipis de Montcada i Reixac, Santa Coloma de Gramenet, Sant Adrià de Besòs i Badalona.

El projecte, finançat per l'Obra Social la Caixa, compta amb participació de la Fundació Formació i Treball, l'associació La Rotllana i l'empresa Sistemes Mediambientals.

Una de les activitats del projecte consisteix en l'organització de tres exposicions de temàtica intercultural, que es podran visitar en alguns dels municipis esmentats entre els mesos de març i maig del 2016.

«Srebrenica, memòria d'un genocidi»

Del 7 al 27 de març de 2016

Exposició del fotoperiodista Alfons Rodríguez (organitzada conjuntament amb la Fundació Pau i Solidaritat i amb el suport de l'Institut Català Internacional per la Pau) que parla de la massacre

de Srebrenica, la pitjor atrocitat que hi ha hagut a Europa des de la Segona Guerra Mundial.

«Treballadores del món. Avancem cap a la igualtat de gènere»

Del 18 d'abril al 2 de maig de 2016
Centre Cívic Zona Nord de Nou Barris

El treball familiar i domèstic, les nenes treballadores, les treballadores i la violència o la migració són temes amb què aquesta mostra (organitzada conjuntament amb la Fundació Pau i Solidaritat) ofereix una visió de les condicions laborals que les dones han d'afrontar cada dia arreu del món.

«Ebola, més enllà de l'Ebola»

Del 23 de maig al 20 de juny de 2016
Centre Cívic Riu de Santa Coloma de Gramenet

Exposició del fotoperiodista Alfons Rodríguez (elaborada amb la col·laboració de Missions Salesianes) que explica en trenta imatges com el brot més important d'Ebola de tota la història ha sumit Sierra Leone en un retrocés de dècades.

Del 23 de maig al 20 de juny

Presentació:
23 de maig, a les 19 h

EBOLA, MÉS ENLLÀ DE L'EBOLA

Una exposició que no deixa indiferent
ALFONS RODRÍGUEZ

Curs "Manteniment d'horts urbans, centres de compostatge i jardineria"

Organitzat per Fundació Solidaritat UB i ASSÍS Centre d'Acollida. La col·laboració entre ambdues entitats s'emmarca en la posada en marxa del projecte de creació d'una escola d'agricultura social i urbana per part de la Fundació Solidaritat UB.

La Universitat de Barcelona ha reconegut com a diploma d'extensió universitària aquest curs "que ASSÍS Centre d'Acollida imparteix des de l'any 2013 a les persones sense llar ateses al seu centre.

El programa formatiu concedeix 30 crèdits ECTS i està dirigit pel doctor Miquel Salgot de Marçay, professor titular de la Facultat de Farmàcia i Ciències de l'Alimentació.

Aquest curs (2016-2017) es desenvolupa la IV edició d'aquesta iniciativa formativa, en la qual el 22% de l'alumnat són dones i la mitjana d'edat és de 50 anys. El 42% dels i les estudiants que ha finalitzat aquest itinerari formatiu amb èxit, ha trobat una feina. Entre ells, el 57% ha treballat en aquest sector professional.

El reconeixement com a diploma d'extensió universitària per part de la Universitat de Barcelona aporta una garantia de qualitat a la formació, afavorint l'accés laboral i social de l'alumnat a un sector d'activitat innovador, que reclama professionals cada vegada més ben preparats. Aquesta col·laboració s'emmarca en la posada en marxa del projecte de creació d'una escola d'agricultura social i urbana per part de la Fundació Solidaritat UB.

Curs "activa't" pel treball comunitari i la transformació social, adreçat a joves de la província de Barcelona

El 16 de setembre es va iniciar un nou curs "Activa't", de Nova-Innovació Social, adreçat a vint joves d'entre 20 i 35 anys residents a la província de Barcelona que hagin treballant o bé hagin cursat estudis d'àmbit social i tinguin interès en iniciar un procés de transformació social amb visió comunitària i integral.

"Activa't", que compta el suport de l'Ajuntament de Barcelona, amb una durada de tres mesos, s'estructura en tres fases: la primera és d'adquisició de coneixements i recursos per a la incidència social i comunitària; la segona, de disseny d'una proposta d'actuació comunitària grupal per combatre les causes de l'exclusió social; i la tercera, de posada en marxa d'aquesta proposta en el territori amb el suport i acompanyament d'entitats i persones expertes en la temàtica.

En el cas d'estudiants de la Universitat de Barcelona, a través de la col·laboració amb la Fundació Solidaritat UB i la Fundació Món-3, la realització d'aquesta formació es reconeix amb 5 crèdits ECTS.

Curs “introducció a les societats africanes: la innovació que ve del sud”

La formació va tenir lloc els dimarts i dijous del 5 al 19 d'abril del 2016, a l'Aula de Drets Humans de L'Hospitalet.

És innegable que els problemes actuals de les societats africanes són greus i que els conflictes africans són nombrosos, però aquesta és només la meitat de la foto. El problema és que estem més avesats a plànyer els africans que no pas a aprendre d'ells.

En aquest context, el curs “Introducció a les societats africanes: la innovació que ve del sud” (obert a tots els públics) proposa qüestionar els prejudicis acumulats per les herències colonials europees i apropar-nos al continent veí per tal de descobrir totes les potencialitats que es desprenen de la seva llarga trajectòria històrica.

L'equip de professors del curs, el van formar Ferran Iniesta (professor d'Història d'Àfrica a la Universitat de Barcelona), Albert Farré (investigador PNPD-CAPES del Departament d'Antropologia de la Universitat de Brasília) i Rafael Crespo (investigador del Centre d'Estudis Africans i Interculturals).

Activitats 2016

Commemoració del dia de la dona a Torre Baró

Un any més vam organitzar una xerrada col·loqui a la Biblioteca Zona Nord a Nou Barris per commemorar el dia de la dona treballadora. L'acte va tenir lloc el 8 de març de 2016 amb una xerrada a càrrec de Laia Karrouch, infermera i escriptora, membre de l'associació d'escriptores en llengua catalana, i de la professora de la UB Mercedes

Fernández Martorell, antropòloga, historiadora i escriptora.

Un te a la menta
8 de març a les 18.30 a la Biblioteca Zona Nord.
Parlem amb...

Laila Karrouch
Infermera i escriptora.
Membre de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana

Mercedes Fernández-Martorell
Antropòloga, historiadora i escriptora.
Professora de la Universitat de Barcelona

Presenta: Dra. Carme Fanchón,
viceirectora d'Administració i Organització de la UB
"Al final de la presentació s'oferirà un berenar típic marroquí"

UNIVERSITAT DE BARCELONA
Fundació Solidaritat UB

Biblioteques de Barcelona
B. Zona Nord

Diputació de Barcelona

Departament de Barcelona

XERRADA I COL·LOQUI “REFUGIATS A EUROPA 18 de maig

Facultat d'Economia i Empresa de la UB

Es va presentar el programa de la UB de suport a les persones refugiades i les propostes per a l'acolliment d'estudiants.

UNIVERSITAT DE BARCELONA

fee UB Institut d'Estudis i Recerca en Economia i Empresa de la Universitat de Barcelona

Dia 18 de Maig de 2016 a les 13.00 h.
XERRADA I COL·LOQUI

REFUGIATS A EUROPA.
PROGRAMA DE LA UB DE SUPORT A PERSONES REFUGIADES

Presentació i propostes per a l'acolliment d'estudiants.
Vols col·laborar?

A càrrec de:

XAVIER LÓPEZ I ARNABAT, director de la Fundació Solidaritat UB
CATI JEREZ PAREDERO, coordinadora de l'Observatori Solidaritat
SHAHD ZAROOR I DAN PEDROSO, d'Estudiants d'Arquitectura en Solidaritat amb els Refugiats (E.A.S.R) de l'ETSAB, UPC.

Lloc: Sala de Graus de la Facultat d'Economia i Empresa
(Av. Diagonal 690)

Fundació Solidaritat UB

MÓN-3

UB Voluntariat Col·labora i emociona! ?!

Amb el títol **“Refugiats a Europa”**, en l’acte es presentar el programa de suport a les persones refugiades i les propostes d’acolliment d’estudiants.

Van intervenir:

– Xavier López i Arnabat, director de la Fundació Solidaritat UB

– Cati Jerez Paredero, coordinadora de l’Observatori Solidaritat

– Shahd Zaroor i Dani Pedroso, d’Estudiants d’Arquitectura en Solidaritat amb els Refugiats (E.A.S.R) de l’ETSAB, UPC.

“El conflicte dels Balcans i la reconstrucció de la pau” a la Biblioteca Poble-sec - Francesc Boix

El debat va tenir lloc el 7 de novembre amb les intervencions del director de la Fundació Solidaritat de la Universitat de Barcelona, Xavier López, i Gemma Garcia, de l’Associació de Periodisme Fora de Quadre.

“El conflicte dels Balcans i la reconstrucció de la pau” va ser el títol d’un dels 8 debats del cicle **“Conflictes i refugiats: una mirada al món”**, que el pla **“Barcelona, ciutat refugi”** i la xarxa de biblioteques de Barcelona van organitzar amb l’objectiu d’oferir una visió àmplia dels diferents motius pels quals les persones es veuen obligades a buscar protecció internacional a l’exterior dels seus països d’origen i de reivindicar la importància del dret d’asil a les societats democràtiques.

“Síria, la paraula de l’exili”, al centre cívic zona nord

La Fundació Solidaritat UB va organitzar aquesta exposició fotogràfica que segueix el relat d’una refugiada siriana de 21 anys.

Del 12 al 29 de setembre de 2016, el Centre Cívic Zona Nord de Barcelona va acollir l’exposició fotogràfica **«Síria, la paraula de l’exili»**, en el marc del programa d’intervenció socioeducativa que la Fundació Solidaritat de la Universitat de Barcelona desenvolupa des del 2014 al barri de Torre Baró.

Produïda per l’Alt Comissionat de les Nacions Unides per als Refugiats (ACNUR) i patrocinada per l’Ajuntament de Tarragona, la mostra va portar al districte de Nou Barris imatges del fotoperiodista David González Sanz, que l’estiu del 2014 va visitar els camps de refugiats de Jordània i va copsar els rostres i les veus de persones sirianes refugiades.

El fil argumental que acompanya les fotografies és el relat d’una refugiada siriana de 21 anys que va escriure les seves vivències i pensaments sobre la difícil situació del seu país.

L’exposició, d’accés lliure, vol acostar-nos una crisi humanitària sense precedents, desencadenada per una guerra civil que fa més de cinc anys que dura i que ha obligat almenys dotze milions de sirians a fugir de casa seva.

Tardor Solidària a la UB

L'objectiu de la Tardor Solidària és apropar a la comunitat universitària i el públic en general situacions d'exclusió, de desigualtat i d'injustícia mitjançant exposicions, xerrades, projeccions, conferències... un conjunt d'activitats que la Fundació Solidaritat UB organitza cada tardor en els diversos espais de la Universitat de Barcelona.

“Srebrenica, Memòria d'un genocidi”

Del 19 d'octubre al 19 de novembre. Vestíbul del CRAI Biblioteca del Campus de Mundet.

La mostra té l'origen en un conjunt d'imatges que Rodríguez va captar el juliol del 2010, quan va participar en la commemoració dels 15 anys del genocidi de Srebrenica, en el marc d'una iniciativa de la Fundació Solidaritat UB, l'Observatori Europeu de Memòries (EUROM) i la Fundació Pau i Solidaritat de CCOO de Catalunya, amb el suport de l'Institut Català Internacional per la Pau.

A més d'aquestes imatges, l'exposició també inclou instantànies d'un segon viatge de Rodríguez als

Balcans, cinc anys després, coincidint amb la commemoració del 20è aniversari de la massacre.

Considerada la pitjor atrocitat que s'ha comès a Europa des de la Segona Guerra Mundial, en el genocidi d'Srebrenica (Bòsnia i Hercegovina), el juliol de 1995, les tropes sèrbies comandades pel general Ratko Mladić van assassinar més de 8.800 bosnians musulmans, principalment homes i nens.

En els viatges de 2010 i 2015, Alfons Rodríguez va fotografiar les marxes que cada any recorden el períple realitzat per les persones que el 1995 van haver de fugir de Srebrenica i també va captar els funerals col·lectius de les restes mortals que han pogut ser identificades.

La mostra “Srebrenica: memòria d'un genocidi” s'exhibeix al Campus de Mundet en el marc de la Tardor Solidària.

“El Corazón de la Ceiba”

Del 25 de novembre al 4 de novembre a la Facultat de Geografia i Història.

La mostra, produïda pel Programa de Cooperació i Solidaritat de l'Ajuntament de L'Hospitalet de Llobregat, se centra en la història de Guinea Equatorial, el seu passat colonial, i el resultat del treball de formació a Bata i Malabo de dues entitats de cooperació, la Fundació Olof Palme i l'entitat Okume AZ. L'exposició recopila, també, material de documentació de l'Orde dels Claretians.

Festival de DDHH de Barcelona a la UB

Del 21 de novembre a l'1 de desembre

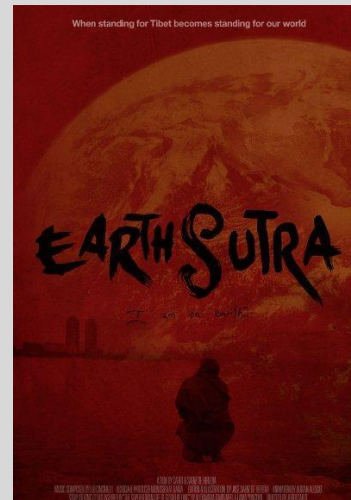
El més antic en el seu gènere a l'Estat i tot un referent a escala internacional, amb seus satèl·lit simultànies a París i Nova York. Organitzat per l'ONG Drets en Acció, el certamen va portar a la Ciutat Comtal una selecció de 113 títols vinculats als drets humans, amb temàtiques que van des de la justícia social i la convivència de pau fins a la diversitat social i cultural.

Enguany, la Universitat de Barcelona és per primer cop una de les seus del festival (l'altra són els Cinemes Texas). La Fundació Solidaritat UB i l'organització del festival van programar cinc dies de projeccions a diverses facultats, a més de tallers amb els directors d'algunes de les pel·lícules. Els tallers es van plantejar com una xerrada col·loqui centrada en drets humans i cinema, en què els realitzadors —nacionals i internacionals— van abordar la seva visió a l'hora de tirar endavant un projecte audiovisual amb temàtica social.

El cicle de projeccions a la Universitat de Barcelona va arrencar el 23 de novembre, al campus de Mundet amb la projecció del documental *"El espejo de la memoria"* (Espanya, 2015), que narra la querrel·la argentina contra el franquisme a través del cas d'Inés García Holgado, durant l'homenatge al seu besoncle, represaliat a Astorga. Després de la projecció, es va fer una xerrada col·loqui amb el director, Pablo Alonso.

El 24 de novembre a la Facultat de Biblioteconomia i Documentació es va projectar el documental *"Earth Sutra"* (Espanya, 2016) amb una posterior xerrada col·loqui amb Jordi Carot i José Sáenz de Heredia, codirectors. *Earth Sutra* tracta sobre l'exili del Tibet i com la seva cultura mil·lenària pot influir positivament en el planeta davant els reptes i les crisis del segle XXI.

El 28 de novembre al campus de Medicina-Clínica es va realitzar un taller de cinema i drets humans al voltant de la sessió «Refugiats» del festival, on s'abordà la realitat de les persones refugiades a través de les històries de tres refugiats sirians residents a Barcelona protagonistes del documental *"Invisibles"* i dels refugiats sahrauís exiliats al desert algerià en aquest cas del documental

“Kafana” (Ja prou). Van participar membres de l’equip del curtmetratge Invisibles i de l’entitat Medicusmundi Catalunya, coproductora del documental Kafana. Aquesta sessió va ser organitzada amb la col·laboració del programa S.O.S. Refugiats, de l’Hospital Clínic i l’Hospital Sant Joan de Déu de Barcelona.

La Facultat de Geografia i Història va ser escenari del festival el 29 de novembre on es va projectar el documentla Aquamazonida (Bèlgica, 2016), de João Leite, que va ser l’encarregat de presentar el seu documental i de respondre les preguntes del public al finalitzar la projecció.

El cicle a la Universitat de Barcelona es va tancar el 30 de novembre a la Facultat d’Economia i Empresa. La sessió va ser organitzada amb la col·laboració de la Fundació Món-3 i el màster de Sociologia: Transformacions Socials i Innovació. S’inicià amb un taller a càrrec de les directores Gayla Jamison i Chelo Álvarez Stehle, que van presentar els seus respectius films: **“In our son’s name”** i **“Sands of silence”** (Estats Units, 2016).

El Festival de Cinema i Drets Humans de Barcelona té com a objectiu difondre un cinema que faci reflexionar, que desperti consciències, denunciï injustícies i reflecteixi la diversitat social i cultural, a la recerca d’una humanitat sostenible, basada en la cultura de pau, la resolució no violenta dels conflictes i el pensament crític. Durant dos anys consecutius, la Coalició Internacional de Ciutats Inclusive i Sostenibles (ICCAR) de la UNESCO l’ha reconegut com un referent de bones pràctiques en drets humans, per la seva lluita contra les diverses formes de discriminació i racisme.

Aquesta col·laboració iniciada amb els organitzadors del Festival de Cinema i Drets Humans de Barcelona ha estat l’activitat central de la Tardor Solidària del 2016.

Campanya de recollida de joguines a la UB

TALLER DE CINEMA I DRETS HUMANS

Del 21 de novembre a l'1 de desembre tindrà lloc el XIII Festival de Cine i Drets Humans de Barcelona, que presentarà una selecció de 113 títols vinculats als drets humans, amb temàtiques que van des de la justícia social i la convivència de pau fins a la diversitat social i cultural.

La seu de tarda són els Cinemes Texas; i enguany, per primera vegada, el certamen arriba també a la Universitat de Barcelona, on la Fundació Solidaritat UB i l'organització del festival han programat projeccions i tallers amb els directors d'algunes de les pel·lícules a diverses facultats. Els tallers es plantegen com una xerrada-col·loqui centrada en drets humans i cinema, en què els realitzadors abordaran la seva visió a l'hora de tirar endavant un projecte audiovisual amb temàtica social.

IN OUR SON'S NAME
A Film by Gayla Jamison

SANDS OF SILENCE
Documental de Chelo Álvarez Stehle

FACULTAT D'ECONOMIA I EMPRESA
DIMECRES 30 DE NOVEMBRE
Sala de Graus

9-10 hores: Taller amb Gayla Jamison ("In Our Son's Name") i Chelo Álvarez-Stehle ("Sands of Silence").

11:30 hores: Projectió-col·loqui d'ambdues pel·lícules amb les directores.

Gayla Jamison és una directora nord-americana que ha produït nombrosos documentals filmats en 17 països repartits per 5 continents. Les seves pel·lícules aborden la lluita de base contra la injustícia i la solucions pacífiques a conflictes.

Chelo Álvarez-Stehle és una periodista i documentalista espanyola que ha treballat durant gairebé 20 anys en històries sobre explotació sexual. Va ser corresponsal de El Mundo a Los Angeles i Tòquio.

www.festivaldecinemaidretshumans.cat

FESTIVAL DE CINEMA I DRETS HUMANS

13ª EDICIÓ BARCELONA
NEW YORK CITY · PARIS
FICCIO, ANIMACIÓ, DOCUMENTAL

ORGANITZA: CREU ROJA, COL·LABORA: FUNDACIÓ SOLIDARITAT UB, MS-TSI, CREU ROJA JOVENTUT, FUNDACIÓ MÓN-3, FACULTAT DE DRETS HUMANS I CIUTATS INCLUSIVE I SOSTENIBLES, TEXAS

X CAMPANYA DE RECOLLIDA DE JOGUINES A LA UB

12, 13 i 14 de desembre 2016
(a tots els centres)

Es recullen joguines noves, que es lliuraran a la Creu Roja.

La X campanya de recollida de joguines a la Universitat de Barcelona, que van organitzar el desembre de 2016 el Comissionat per a Desenvolupament Social i Envel·liment, Voluntariat UB, la Fundació Solidaritat UB i Creu Roja Joventut, va tancar la desena edició de la Tardor Solidària amb un un total de 706 joguines recollides a totes les facultats.